

SPIS TREŚCI

1. Informacje ogólne o Belgii	3
1.1. Informacje geograficzne	3
1.2. Cechy charakterystyczne Belgii	3
1.3. Powszechne święta narodowe i dni wolne od pracy	3
1.4. Telefony alarmowe i informacyjne	4
1.5. Adresy polskich placówek dyplomatycznych	4
1.6. Adres informacyjnej strony internetowej o Belgii w języku angielskim	5
1.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	5
1.8. Legalizacji pobytu na terenie Belgii.....	5
2. Praca w Belgii	7
2.1. Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Belgii	7
2.1.1. Zasady dostępu obywateli Polski do belgijskiego rynku pracy	7
2.1.2. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Belgii	9
2.1.3. System Titres – Serevices (T-S)	19
2.1.4. Projekt LIMOSA	21
2.1.5. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu.....	26
2.2. Sposoby poszukiwania pracy w Belgii	26
2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia	26
2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES	27
2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy	27
2.2.4. Prasa	27
2.2.5. Inne sposoby poszukiwania pracy	28
2.2.6. Ubieganie się o pracę (wymagane dokumenty – CV, list motywacyjny i inne)	28
2.3. Warunki pracy	29
2.3.1. Rodzaje umów o pracę	29
2.3.2. Czas pracy	30
2.3.3. Urlop wypoczynkowy	30
2.3.4. Wynagrodzenie za pracę	32
2.4. Podatki	32
2.4.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych	33
2.4.2. Podatek VAT	35
2.4.3. Inne podatki i opłaty lokalne	35

2.5.	Zabezpieczenie społeczne	35
2.5.1.	Świadczenia z ubezpieczeń społecznych – beneficjenci i warunki uzyskania	36
2.5.1.1.	Emerytura	
2.5.1.2.	Renta z tytułu niezdolności do pracy..	37
2.5.1.3.	Świadczenia z ubezpieczenia chorobowego	37
2.5.2.	Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania	38
2.5.2.1.	Świadczenia rodzinne	38
2.5.2.2.	Świadczenia z tytułu bezrobocia	39
2.5.3.	Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	40
3.	Warunki życia	41
3.1.	Przykładowe koszty życia	41
3.2.	Zakwaterowanie	41
3.2.1.	Wynajmujący – najemca, czyli zasady wynajmu mieszkań.....	41
3.2.2.	zakup nieruchomości i ziemi w Belgii	42
3.3.	Podróżowanie po Belgii	43
3.4.	Prawo jazdy	44
3.5.	System edukacji	45
3.6.	Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych	46
3.7.	Kursy języka narodowego	47
3.8.	System opieki zdrowotnej	47
3.8.1.	Ogólne zasady dostępu do usług medycznych	47
3.8.2.	Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych w Belgii.....	50

1. Informacje ogólne o Belgii

1.1. Informacje geograficzne

Belgia, Królestwo Belgii (Koninkrijk België, Royaume de Belgique, Königreich Belgien) – państwo w zachodniej Europie, graniczące od zachodu z Francją, od południa z Luksemburgiem, od wschodu z Niemcami, a od północy z Holandią i Morzem Północnym. Jest unią w której decyzje o wymiarze politycznym i społecznym podejmowane są przez posiadające autonomię jednostki samorządowe. Belgia składa się z trzech społeczności: flamandzkiej, francuskiej oraz niemieckiej, trzech regionów (the Flemish Region, the Brussels-Capital Region and the Walloon Region) oraz 10 prowincji (Antwerp, Flemish Brabant, Walloon Brabant, West Flanders, East Flanders, Hainaut, Liège, Limburg, Luxembourg, Namur) Podzielona jest na dwie strefy językowe: francuską i flamandzką. Bruksela, stolica Belgii, to także siedziba Komisji Europejskiej i administracyjna stolica Europy. Powierzchnia całkowita: 32,545 km²

Klimat Belgii jest umiarkowany, z ciepłym, łagodnym latem spowodowanym wpływem prądów oceanicznych i dość chłodną zimą. Średnia temperatura wynosi 11.2°C.

1.2. Cechy charakterystyczne Belgii

Ustrój polityczny: federacyjna demokracja parlamentarna, monarchia konstytucyjna

Stolica: Bruksela

Inne duże miasta: Antwerpia, Gandawa, Charleroi, Liège

Porty: Antwerp, Ghent and Zeebrugge, Bruksela i Liège

Liczba ludności: 10,239,085; jest to jedno z najgęściej zaludnionych miejsc na ziemi - 314 mieszkańców na km².

Podział administracyjny: 10 prowincji

Podział geograficzny: tzw. “low Belgium” na północy kraju (ukształtowanie terenu poniżej 100 m.n.p.m.), “middle Belgium” (pomiędzy 100 a 200 m.n.p.m.) i “high Belgium” (powyżej 200 m.n.p.m.) najwyższy szczyt Belgii - the Signal de Botrange (694 m.n.p.m.)

Języki urzędowe: francuski, flamandzki i niemiecki

Obowiązująca waluta: euro

Swoboda wyznania jest zapisana w belgijskiej konstytucji. Większość Belgów to katolicy, można tu jednak spotkać również protestantów, wyznawców islamu, judaizmu oraz prawosławia.

Warty podkreślenia jest fakt, iż Belgia jest jedynym obok chińskiego muru punktem ziemi widzianym z kosmosu. Nosi ona nazwę „belgijskiego okna”. Spowodowane jest to tym, iż ilość autostrad i urbanizacji tworzy specyficzna sieć światła widziana z przestrzeni kosmicznej.

1.3. Powszechne święta narodowe i dni wolne od pracy

W Belgii jest 10 dni ustawowo wolnych od pracy: 1 stycznia (Nowy Rok), Poniedziałek Wielkanocny, 1 maja, Wniebowstąpienie (czwartek), Zielone Świątki, 21 lipca (rocznica wstąpienia na tron króla Leopolda I w 1831 roku), 1 listopada, 11 listopada i 25 grudnia (pierwszy dzień świąt Bożego Narodzenia).

1.4. Telefony alarmowe i informacyjne

Telefony alarmowe:

pogotowie ratunkowe, straż pożarna, policja – **112** (lub odpowiednio: 100, 100, 101) pomoc drogowa – **070 344 777**

Informacja turystyczna:

<http://www.opt.be/>

<http://www.visitflanders.com>

1.5. Adresy polskich placówek dyplomatycznych

Ambasada RP

Avenue des Gaulois 29, 1040 Bruxelles

tel. (00-322) 73 90 100, 73 90 101, 73 57 212, 73 57 442; Faks: (0-0322) 736-18-81,

e-mail: polambbxxl@skynet.be

Przedstawicielstwo RP przy UE w Brukseli

Avenue de Tervuren 282-284, 1150 Bruxelles

Telefon: (00-322) 77 77 200, 77 77 224, Faks: (00-322) 77 77 297, 77 77 298

e-mail: 101642.2616@compuserve.com

Stale Przedstawicielstwo RP przy NATO

Bld Leopold III, 1110 Bruxelles

Telefon: (00-322) 70 71 388, 70 71 117, Faks: (00-322) 70 71 389

Konsulat Honorowy RP w Antwerpii

Konsul honorowy Eddy van der Pluym (języki: francuski, angielski)

A. Van der Pluymstraat 1, 2160 Wommelgem

Telefon: (00-323) 35 00 620, Faks: (00-323) 33 50 06 09, E-mail: eddyvanderpluym@pluma.be

Konsulat Honorowy RP w Gandawie

Konsul honorowy Jean-Marie De Baerdemaeker (języki: niderlandzki, francuski, angielski, niemiecki, polski)

Assestraat 10, 1790 Affligem Essene

Telefon: (00-324) 73 40 02 77, Faks: (00-329) 92 34 21 73, E-mail: jmdb@pandora.be

Konsulat Honorowy RP w La Louvière

Konsul honorowy Philippe Godfroid (języki: francuski, angielski)

13, rue Boucquéau, 7100 La Louviere

Telefon: (00-326) 454 12 47, Faks: (00-326) 454 12 48, E-mail: philippe-godfroid@yahoo.com

1.6. Adres informacyjnej strony internetowej o Belgii w języku angielskim

www.belgium.be – strona internetowa Belgii

www.diplomatie.be – strona internetowa ambasady Belgii

1.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

www.belgium.pl – polski portal o Belgii

<http://www.belgium.be>

<http://www.bruksela-polska.pl>

http://open-encyclopedia.com/Communities%2C_regions_and_provinces_of_Belgium

1.8. Legalizacja pobytu w Belgii

W ciągu 8 dni od dnia przyjazdu należy zameldować się w urzędzie gminy (nie dotyczy to osób zamieszkałych w hotelach i pensjonatach). Obywatele polscy przebywający na terenie Belgii turystycznie otrzymują tzw. „Deklarację przybycia”, która jest ważna 3 miesiące i po tym terminie należy opuścić terytorium Belgii.

W przypadku pobytu dłuższego niż 3 miesiące należy złożyć wniosek o udzielenie pozwolenia na pobyt dla obywateli Unii Europejskiej w urzędzie gminy właściwym ze względu na miejsce zamieszkania.

Wraz z wnioskiem należy złożyć:

- ważny paszport lub dowód osobisty;
- akt urodzenia z tłumaczeniem (odpis na formularzu międzynarodowym albo odpis na zwykłym formularzu wraz z legalizacją przez apostille, szczegółowe informacje na stronie MSZ www.msz.gov.pl);
- ew. akt małżeństwa z tłumaczeniem;
- umowę najmu mieszkania;
- 3 fotografie; oraz w zależności od celu pobytu dodatkowe dokumenty.

1. pracownicy najemni (istnieją trzy możliwości legalizacji pobytu) :

a/ uzyskanie pozwolenia na pracę podczas pobytu w Belgii (w okresie nie przekraczającym 3 miesięcy). O pozwolenie na pobyt można wówczas ubiegać się bezpośrednio we właściwym belgijskim urzędzie gminy;

b/ w przypadku uzyskania pozwolenia na pracę przed wjazdem do Belgii, zainteresowany może bez wizy wjechać do Belgii, po czym powinien stawić się we właściwym belgijskim urzędzie gminy, w której zamierza ubiegać się o pozwolenie na pobyt;

c/ w przypadku uzyskania pozwolenia na pracę podczas pobytu za granicą (tj. w Polsce lub innym kraju), zainteresowany może, jeśli zechce, ubiegać się o zgodę na pobyt tymczasowy (wizę w paszporcie - wiza typu "D" zastępuje tzw. "tymczasowe zezwolenie na pobyt" (asp) w ambasadzie belgijskiej w kraju pobytu, a następnie może wjechać do Belgii i zameldować się

w urzędzie gminy. Wymagane dokumenty: zezwolenie na pracę lub zaświadczenie od pracodawcy.

2. Osoby podejmujące pracę w ramach tzw. samozatrudnienia (niezależny przedsiębiorca) powinien posiadać zarejestrowaną działalność na terenie Belgii i faktycznie ją wykonywać.

3. Studenci powinni złożyć: dokument potwierdzający przyjęcie na uczelnię, oświadczenie o posiadaniu wystarczających środków na utrzymanie w Belgii, dowód ubezpieczenia pokrywającego koszty leczenia na terenie Belgii. Student otrzyma kartę pobytu na jeden rok, po zakwalifikowaniu się na następny rok - kartę należy odnowić.

4. Emeryci, renciści mogą uzyskać pozwolenie na pobyt w Belgii po przedstawieniu zaświadczenia o wysokości posiadanej emerytury lub renty (powyżej tzw. minimum socjalnego), dowodu ubezpieczenia pokrywającego koszty leczenia na terenie Belgii.

5. Inne osoby, które chcą zamieszkać same lub z rodziną zobowiązane są dokumentować wysokość i źródło dochodów (wyciągi bankowe, przelewy, itp.). Urząd ds. cudzoziemców decyduje, czy przedstawione środki są wystarczające, biorąc pod uwagę sytuację rodzinną osoby zainteresowanej (kryteria są jednakowe dla obywateli wszystkich państw UE). Należy również przedłożyć dowód ubezpieczenia pokrywającego koszty leczenia na terenie Belgii.

Minimum socjalne w Belgii: osoba samotna - 613 euro, osoba samotna utrzymująca drugą osobę - 408 euro/osobę, osoba samotna z dziećmi - 817 euro (niezależnie od ilości dzieci).

W przypadkach wątpliwych i problemów w urzędach gmin można kontaktować się bezpośrednio z urzędem ds. cudzoziemców:

- telefonicznie:
- pobyt: (00322/274.60.39 (francuski), 020322/274.60.33 (j. niderlandzki),
- łączenie rodzin: 00322/274.60.14 (francuski), 00322/274.60.11 (j. niderlandzki),
- odwołania, reklamacje: 00322/205.55.62

Informacje ze strony Konsulatu Generalnego RP w Brukseli - www.brukselakg.polemb.net/ ; Ministerstwa Spraw Zagranicznych - www.msz.gov.pl ; Ambasady Belgii w Warszawie - www.diplomatie.be ; Europejskich Służb Zatrudnienia EURES – www.eures.europa.eu ; oraz stron internetowych - www.wikipedia.pl ; www.belgia.net.

2. Praca w Belgii

Od 1 maja 2006 r. obowiązuje w Belgii przedłużony na dalsze 3 lata okres przejściowy, w którym pracownicy polscy poddani są obowiązkowi uzyskiwania pozwoleń na pracę.

Ułatwienia w otrzymaniu pozwolenia na pracę stosowane są w stosunku do:- tzw. personelu kluczowego, to znaczy dyrektorów oddziałów/filii firm polskich zarejestrowanych w Belgii,- wysoko wykwalifikowanych specjalistów o zarobkach na poziomie około 35 tys. euro/rocznie,- pracowników podejmujących pracę w tzw. zawodach deficytowych – sprawa ta jest przedmiotem odrębnej informacji pt.: ”Podejmowanie pracy w Belgii - uproszczenie procedur po 1 maja 2006 r. w stosunku do tzw. zawodów deficytowych”.

2.1. Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Belgii

2.1.1 Zasady dostępu obywateli Polski do belgijskiego rynku pracy¹

Obywatele nowych państw członkowskich z wyłączeniem Cypru i Malty obowiązują okresy przejściowe do dnia 30 czerwca 2009 roku. Natomiast od dnia 1 czerwca 2006 r. Belgia zdecydowała się na wprowadzenie znacznych ułatwień przy wydawaniu pozwoleń na pracę dla obywateli nowych państw członkowskich Unii Europejskiej, w tym Polski. Ułatwienia dotyczą jedynie wybranych zawodów, w których brak pracowników jest najbardziej odczuwalny. Lista zawodów deficytowych, objętych ułatwieniami, to w zasadzie 4 różne listy obowiązujące w poszczególnych częściach Belgii (Walonii, Flandrii, części niemieckojęzycznej oraz w Brukseli), ale wiele zawodów na tych listach się powtarza.

Wykaz dla Brukseli zawiera 52 zawody, takie jak: architekt, informatyk, tłumacz, pielęgniarz, murarz, kamieniarz/glazurnik, elektryk i hydraulik. Z kolei na liście regionu flamandzkiego znalazło się 113 zawodów, w tym księgowy, kreślarz, inżynier i technicy różnych specjalności, a także pielęgniarzka, leśnik i ogrodnik, kamieniarz, kierowca i operator maszyn (frezerskich, szlifierskich, tokarskich, betoniarek) oraz cukiernik. We francuskojęzycznej Walonii poszukiwani są natomiast specjaliści w 90 zawodach, w tym m.in. pielęgniarze, aptekarze, księgowi, spawacze, stolarze, malarze, kucharze, dekarze i kamieniarze. Z kolei w gminach niemieckojęzycznych brakuje pracowników w 53 zawodach, w tym przede wszystkim kucharzy, techników leśnictwa, rolników, ogrodników, stolarzy, murarzy, kierowców autobusów i ciężarówek, spawaczy oraz operatorów dźwigów.

Ważną zmianą w procedurach podejmowania pracy w Belgii jest skrócenie czasu związanego z wydaniem pozwolenia na pracę do maksymalnie 5 dni. W celu jego uzyskania pracodawca powinien w urzędzie właściwym ze względu za zatrudnienie pracownika złożyć wnioski o pozwolenie na zatrudnienie, do którego powinna być dołączona kopia umowy o pracę oraz paszportu (w przypadku gdy pracownik nie przebywa jeszcze w Belgii), bądź kopia dokumentu potwierdzającego legalność pobytu (w przypadku gdy osoba przebywa już od jakiegoś czasu w Belgii).

Dodatkowe informacje na temat uzyskiwania pozwoleń na pracę uzyskać można:

Ministry of the Brussels-Capital Region
Economy and Employment Administration
Vooruitgangstraat 80 (bus 1), 1030 Brussels

¹ Informacje zawarte w tym rozdziale zostały przygotowane przez Pana Marcina Jaworka z MPiPS i zostały ujęte w artykule ”Dostęp do pracy w wybranych krajach UE”, ”Służba Pracownicza” nr 8/2006 str. 25

Tel.: 02 204 18 85, fax: 02 204 15 25
<http://www.brussel.irisnet.be>

Ministry of the Walloon Region

Employment and Migration Direction
Place de la Wallonie 1, 5100 Namur
Tel.: 081 33 43 10, fax: 081 33 43 22
<http://mrw.wallonie.be>

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw
Afdeling Tewerkstelling, Cel Migratie, Arbeidsbemiddeling en Herplaatsingsfonds
Markiesstraat 1, 1000 Brussel
Tel.: 02 553 44 01, fax: 02 553 43 68
<http://www.vlaanderen.be/werk>

Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft

Abteilung Ausbildung, Beschäftigung und Europäische Programme
Gospertstrasse 1-5, 4700 Eupen
Tel.: 087 59 63 00, fax: 087 56 95 60
<http://www.dglive.be>

Osoba poszukująca pracy może uzyskać również informacje na następujących stronach internetowych:

1. Region Wallon (Directorate General for Employment, Ministry of the Walloon region):
http://emploi.wallonie.be/THEMES/PERMIS_TRAVAIL/MENU.htm
2. Region Flamandzki (Flemish Ministry of Employment and Social Economy)
<http://www2.vlaanderen.be/ned/sites/werk/index.html>
3. Region Bruksela (Ministry of the Brussels-Capital region, Directorate for Employment and the Plural Economy)
http://www.bruxelles.irisnet.be/fr/citoyens/home/travailler/travailler_comme_ressortissant_etran ger.shtml

Pracodawcy mogą uzyskać informacje na temat zasad zatrudniania pracowników na następujących stronach internetowych:

1. Region Wallon (Directorate General for Employment, Ministry of the Walloon region):
http://emploi.wallonie.be/THEMES/PERMIS_TRAVAIL/MENU.htm
2. Region Flamandzki (Flemish Ministry of Employment and Social Economy)
<http://www2.vlaanderen.be/ned/sites/werk/index.html>
3. Region Bruksela (Ministry of the Brussels-Capital region, Directorate for Employment and the Plural Economy)
http://www.bruxelles.irisnet.be/fr/citoyens/home/travailler/travailler_comme_ressortissant_etran ger.shtml

2.1.2 Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Belgii

Ogólne warunki prowadzenia działalności gospodarczej w Belgii.

Ustawodawstwo belgijskie rozróżnia następujące rodzaje działalności gospodarczej: handlową, rzemieślniczą i przemysłową. Przedsiębiorstwa rozpoczynające prowadzenie takich rodzajów działalności podlegają rejestracji w rejestrze handlowym przy Ministerstwie Gospodarki zwanym La Banque-Carrefour des Entreprises.

Aktualnie poza tym rejestrem pozostają niektóre rodzaje działalności prowadzonej na rachunek własny (indépendants), jak wolne zawody: adwokaci, lekarze itp.. Przedstawiciele wolnych zawodów rejestrują swą działalność w swych organizacjach profesjonalnych.

W Belgii pojęcie "indépendants" obejmuje nie tylko wolne zawody, ale także przedsiębiorców prowadzących firmy jednoosobowe, mandatariuszy (zarządzających) w spółkach m.in. jednoosobowych, tzw. aktywnych wspólników ("associés actifs").

Poniżej przedstawione procedury obowiązują wszystkich obywateli krajów członkowskich UE. W przypadku obywateli z krajów trzecich dodatkowym wymogiem jest uzyskanie tzw. karty zawodowej (carte professionnelle).

Federalna struktura Belgii stanowi pewne utrudnienie przy podejmowaniu działalności gospodarczej zarówno z uwagi na rozdział kompetencji w administracji pomiędzy urzędy federalne oraz regionalne, jak i z uwagi na zróżnicowaną strukturę językową (w Belgii w zależności od regionów lub wspólnot językowych obowiązują 3 języki oficjalne: niderlandzki, francuski i niemiecki). Wymaga to uwzględnienia m.in. przy dokonywaniu tłumaczenia dokumentów składanych przy rejestracji działalności gospodarczej w poszczególnych regionach (Flandrii, Walonii, Regionie Stołecznym-Brukseli).

Samozatrudnienie czyli założenie przedsiębiorstwa prowadzonego na rachunek własny (indépendant).

Jest to najprostsza forma prowadzenia działalności gospodarczej i najczęściej podejmowana przez obywateli polskich. Podstawowe warunki dla podjęcia takiej działalności, to:

- ukończone 18 lat, zaświadczenie o niekaralności, zaświadczenie z gminy o zameldowaniu, zaświadczenie z banku o posiadaniu konta bankowego.

W każdym przypadku przy tworzeniu firmy należy dysponować lokalem odpowiednim do prowadzenia danego rodzaju działalności gospodarczej. Firma może mieć również siedzibę w domu (mieszkanu przedsiębiorcy).

Osoba zakładająca przedsiębiorstwo powinna wykazać się znajomością co najmniej jednego z oficjalnych języków urzędowych w Belgii (choć nie jest to warunek formalny).

Nie jest wymagane posiadanie planu finansowego. Rejestracji dokonują "okienka przedsiębiorstw" (vide 5.1.), jeśli osoba zakładająca firmę posiada odpowiednią zdolność do kierowania nią oraz kwalifikacje profesjonalne, w przypadku gdy zakładana firma będzie prowadzić działalność w jednym z zawodów uznanych za reglamentowane.

Zdolnością do kierowania firmą może wykazać się: szef firmy, jego współmałżonek lub pomocnik.

Decyzję co do tego, czy osoba(y) zakładająca(e) firmę spełnia(ją) odpowiednie wymogi formalne dla kierowania firmą oraz wymogi profesjonalne (w przypadku zawodów reglamentowanych) podejmują "okienka przedsiębiorstw", które dokonują jej rejestracji.

Potwierdzenie zdolności do prowadzenia firmy jest najłatwiejsze w przypadku ukończenia w Belgii odpowiedniej szkoły lub posiadania kilkuletniego doświadczenia zawodowego w tym kraju.

Osoby legitymujące się świadectwami lub dyplomami otrzymanymi w Polsce lub - w przypadku braku takich dokumentów - posiadające odpowiednie doświadczenie w pracy (m.in. na stanowiskach kierowniczych) w Polsce, które zamierzają utworzyć firmę w Belgii, powinny przede wszystkim nawiązać kontakt z jednym z "okienek przedsiębiorstw" w celu uzyskania informacji na temat wymogów, jakie będą zastosowane w danym przypadku. Mogą one także zapoznać się z dostępnymi informacjami na ten temat na stronach internetowych federalnego Ministerstwa Gospodarki Belgii pod adresem:

http://www.mineco.fgov.be/enterprises/crossroads_bank/diplo/intro_fr.asp (program DIPLO).

W razie potrzeby można skontaktować się z Ministerstwem Edukacji Wspólnoty Flamandzkiej, Francuskiej lub Niemieckojęzycznej i wystąpić z prośbą o zatwierdzenie równoważności polskiego dyplomu studiów, świadectwa ukończenia szkoły średniej lub zawodowej. Zatwierdzenie równoważności dyplomu studiów wyższych przez regionalne Ministerstwo Edukacji jest związane z dłuższą procedurą, gdyż podlega ono opiniowaniu przez miejscowe szkoły wyższe.

Należy podkreślić, że w przypadku braku posiadania właściwych dyplomów i braku doświadczenia w prowadzeniu firmy w Polsce pozostaje ukończenie odpowiedniego szkolenia w Belgii. Informacji na ten temat udzielają również "okienka przedsiębiorstw".

Procedura rejestracyjna trwa około tygodnia od złożenia w "okienku przedsiębiorstw" kompletu prawidłowo wypełnionych dokumentów. Gdy złożona dokumentacja została zaakceptowana, "okienko" wydaje wypis z rejestru handlowego ("extrait") z La Banque-Carrefour des Entreprises.

Przedsiębiorstwo uzyskuje w "okienku" numer rejestracyjny, który po dokonaniu rejestracji w administracji fiskalnej ds. VAT staje się również numerem VAT.

"Okienko przedsiębiorstw" dokonuje w imieniu zainteresowanego przedsiębiorcy rejestracji w kasie ubezpieczeń socjalnych dla kategorii "indépendants". Centralną instytucją ubezpieczeniową dla kategorii "indépendants" jest Institut National d'Assurances pour Travailleurs Indépendants - INASTI, adres internetowy: www.rsvz-inasti.fgov.be

Osoba zakładająca firmę indywidualną dokonuje osobiście rejestracji w kasie ubezpieczeń zdrowotnych oraz załatwia formalności związane z uzyskaniem ewentualnych pozwoleń i licencji niezbędnych w danym rodzaju działalności gospodarczej.

Przedsiębiorca prowadzący firmę na rachunek własny podlega opodatkowaniu na podobnych zasadach, jak osoby fizyczne.

Utworzenie spółki prawa belgijskiego

Utworzenie spółki wymaga opracowania statutu. W przypadku większości spółek (S.P.R.L. - prywatnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, S.A. - spółki akcyjnej, S.C.R.L. - spółdzielczej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością) opracowanie statutu wymaga aktu notarialnego. Dodatkowo u notariusza należy zgłosić plan finansowy spółki, zaświadczenie z banku o posiadaniu konta bankowego oraz o dokonaniu wymaganej dla danego rodzaju spółki wpłaty na kapitał zakładowy.

W przypadku niektórych rodzajów spółek (spółki jawnej, spółki komandytowej zwykłej) wystarczy statut sporządzony w formie aktu prywatnego oraz nie ma obowiązku sporządzania planu finansowego. Przy ich tworzeniu prawo nie przewiduje minimalnej wysokości kapitału.

Statut musi być przedstawiony w administracji fiskalnej ds. VAT oraz w administracji katastru i rejestracji majątkowej. Następnie statut podlega zgłoszeniu w Trybunale Handlowym w celu rejestracji oraz publikacji w *Moniteur Belge*. Kolejnym krokiem jest złożenie przez osobę wskazaną w statucie jako mandatariusz spółki wniosku o jej rejestrację w "okienku przedsiębiorstw".

Wymagane w tym celu są następujące dokumenty:

- zaświadczenie z banku o utworzeniu konta bankowego oraz o wpłacie kapitału zakładowego wymaganego dla danego rodzaju spółek,
- dokumenty potwierdzające kwalifikacje profesjonalne i kierownicze osób odpowiedzialnych za kierowanie spółką,
- adres lokalu spółki,
- uzyskane ewentualne wstępne zezwolenia,
- statut ze wstępnym numerem rejestru handlowego przyznanym przez Trybunał Handlowy,
- świadectwo o zameldowaniu wydane przez gminę,
- dokument potwierdzający numer rejestru narodowego (odpowiednik PESEL).

Jeśli przedłożona dokumentacja zostanie zaakceptowana przez "okienko przedsiębiorstw", po tygodniu przyznawany jest numer rejestru handlowego oraz wydany zostaje wyciąg z rejestru ("*extrait*"), jak w przypadku firmy indywidualnej.

"Okienko przedsiębiorstw" dokonuje rejestracji spółki w instytucji ubezpieczeń socjalnych dla pracodawców czyli Office National Sécurité Sociale - ONSS, adres internetowy:

<http://www.rsz.fgov.be>

Kolejnym krokiem jest zgłoszenie odpowiedniej deklaracji w administracji fiskalnej ds. VAT właściwej dla siedziby spółki. Czynności tej dokonuje osoba upoważniona do prowadzenia spółki. Po dokonaniu rejestracji w administracji podatkowej należy uzyskać dodatkowe zezwolenia i licencje wymagane dla danego rodzaju działalności.

Podobne procedury obowiązują przy tworzeniu filii zagranicznej (polskiej) firmy w Belgii.

Utworzenie oddziału zagranicznej firmy (spółki) w Belgii.

Utworzenie oddziału zagranicznej firmy w Belgii jest przedsięwzięciem prostszym, choć wymaga rejestracji w rejestrze handlowym. Zagraniczna firma tworząca oddział w Belgii zobowiązana jest do złożenia w Trybunale Handlowym tłumaczenia statutu macierzystej firmy (wraz z apostille). Po uzyskaniu wyciągu z rejestru Trybunału Handlowego osoba, która posiada upoważnienie firmy macierzystej do kierowania oddziałem składa w "okienku przedsiębiorstw" komplet dokumentacji, podając adres przyszłego oddziału oraz przedkłada dokumenty poświadczające jej kwalifikacje

do kierowania firmą oraz kwalifikacje profesjonalne w przypadku, gdy oddział będzie prowadził działalność podlegającą reglamentacji w Belgii. Wymagania w zakresie zdolności kierowniczych, w dostępie do zawodu oraz licencji i pozwoleń są podobne, jak przy tworzeniu firmy prawa belgijskiego.

Zawody i działalność gospodarcza podlegająca reglamentacji.

Reglamentacja w Belgii obejmuje szeroki zakres rodzajów działalności gospodarczej. Niektóre rodzaje działalności wymagają uzyskania zezwoleń wstępnych przed dokonaniem rejestracji w "okienku przedsiębiorstw" (rejestrze handlowym). Dotyczy to np. zgody na prowadzenie handlu obwoźnego oraz na handel i obróbkę mięsa (prowadzenie rzeźni).

Zezwolenia na kierowanie firmą oraz na wykonywanie zawodów handlowych i rzemieślniczych podlegających reglamentacji wydawane są przez "okienka przedsiębiorstw" przed dokonaniem rejestracji firmy. Potwierdzenie zdolności kierowania firmą dotyczy wszystkich rodzajów działalności handlowej, rzemieślniczej i przemysłowej.

Do zawodów reglamentowanych w zakresie działalności handlowej i rzemieślniczej należy 34 rodzaje zawodów, w tym wszystkie zawody budowlane.

Odrębną reglamentacją objęte są tzw. zawody intelektualne, wykonywane w ramach świadczenia usług, jak adwokaci, notariusze, doradcy podatkowi itp. Wymogi związane z prowadzeniem tego rodzaju działalności ustalane są przez właściwe organizacje profesjonalne.

Znaczna ilość rodzajów działalności gospodarczej wymaga licencji i pozwoleń, które wydawane są bądź to przez administrację centralną, bądź to przez administrację regionalną (gminną).

Dotyczy to na przykład produkcji i handlu w zakresie napojów alkoholowych, agencji podróży, prowadzenia restauracji, hoteli, usług taksówkowych itp.

Tego typu zezwolenia (licencje) wydawane są po dokonaniu rejestracji firmy w rejestrze handlowym.

Najbardziej skomplikowane procedury wymagane są w przypadku podejmowania różnego rodzaju działalności, głównie produkcyjnej, mającej wpływ na środowisko naturalne.

Pełny wykaz zawodów reglamentowanych oraz dziedzin wymagających uzyskania zezwoleń i licencji dostępny jest na stronach internetowych federalnego Ministerstwa Gospodarki: <http://www.mineco.fgov.be> oraz na portalu federalnym <http://www.belgium.be> (entreprises, créer une entreprise, procédures starters, liste complète des procédures). Wykaz ten podlega okresowej aktualizacji.

Uwagi praktyczne dla osób podejmujących działalność gospodarczą w Belgii

Osoby pragnące rozpocząć jakąkolwiek działalność gospodarczą w Belgii powinny zgłosić się do jednego z "okienek przedsiębiorstw". "Okienka" te prowadzą szerokie usługi informacyjne i doradcze dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą. Są one głównie nastawione na świadczenie usług dla mikrofirm oraz dla firm małych i średnich, zarówno na etapie początkowym, jak i na etapie prowadzenia działalności. Świadczą one usługi w zakresie informacji prawnych, finansowych, zarządzania firmą, ubezpieczeń socjalnych itp. Usługi doradcze i informacyjne są w zasadzie bezpłatne, niewielka odpłatność obowiązuje przy rejestracji, wystawianiu różnego rodzaju dokumentów, np. wyciągów z rejestru handlowego.

Istnieje 10 firm posiadających akredytację Ministerstwa Gospodarki na prowadzenie tego rodzaju działalności. Posiadają one swoje biura na terenie całego kraju (około 230). Pełna lista biur wraz

z adresami dostępna jest na stronach internetowych Ministerstwa Gospodarki:
<http://www.mineco.fgov.be>

Jeśli chodzi o wymogi formalne dotyczące uprawnień do prowadzenia działalności gospodarczej, to najłatwiejszy jest dostęp do zawodów niereglamentowanych takich, jak handel detaliczny (nie spożywczy), usługi ogrodnicze itp. Informacje na ten temat można uzyskać przede wszystkim w "okienkach przedsiębiorstw".

Jednym z dokumentów składanych przez polskich przedsiębiorców przy rejestracji przedsiębiorstw w Belgii jest zaświadczenie o prowadzeniu działalności gospodarczej w Polsce wydawane przez Departament Instrumentów Wsparcia Ministerstwa Gospodarki w Warszawie. Zaświadczenia te dotyczą wybranych rodzajów działalności w oparciu o postanowienia Dyrektywy 99/42/WE z 7.6.1990 r. Informacje na ten temat znajdują się na stronach internetowych Ministerstwa Gospodarki RP: <http://www.mg.gov.pl>.

Z uwagi na występujące różnice między polskim i belgijskim systemem oświaty, przed rozpoczęciem procesu zakładania firmy w Belgii należy uzyskać dokładne informacje na temat wymogów profesjonalnych oraz zdolności do kierowania firmą w "okienku" lub zapoznać się z ogólnymi informacjami na ten temat, które są dostępne na stronach internetowych Ministerstwa Gospodarki Belgii jak podano wyżej. Generalnie rzecz biorąc, osoby, które posiadają wykształcenie średnie uzyskane przed 30 września 2000 r. mogą łatwiej spełnić wymogi w zakresie zdolności do kierowania firmą niż osoby, które otrzymały świadectwo ukończenia szkoły po tym terminie.

Jeśli istnieje potrzeba zatwierdzenia równoważności polskiego dyplomu w Belgii, to jest je łatwiej uzyskać w Ministerstwie Edukacji Wspólnoty Flamandzkiej niż w Ministerstwie Edukacji Wspólnoty Francuskojęzycznej (z uwagi na mniejszą biurokrację, brak opłat, krótszy okres oczekiwania). Władze Wspólnoty Niemieckojęzycznej załatwiają te sprawy szybko i sprawnie, ale jedynie w stosunku do osób mieszkających lub zamierzających prowadzić działalność gospodarczą na terenie gmin niemieckojęzycznych.

Zarejestrowanie firmy nie jest równoznaczne z faktycznym podjęciem działalności gospodarczej. W niektórych przypadkach wymagających dużej ilości zezwoleń oraz spełnienia wymogów sanitarnych, przeciwpożarowych, policyjnych, ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej itp. (na przykład przy otwarciu sklepu lub restauracji) rozpoczęcie normalnej działalności może nastąpić po okresie kilku miesięcy lub dłuższym.

Specjalne zaświadczenia z policji wymagane są m.in. przy działalności związanej z produkcją i handlem w zakresie wyrobów alkoholowych.

Najbardziej wyczerpujące informacje na temat wszelkich aspektów zakładania firm i prowadzenia działalności gospodarczej w Belgii (prawnych, podatkowych, sposobów prowadzenia księgowości itp.) dostępne są na stronach internetowych federalnego Ministerstwa Gospodarki: www.mineco.fgov.be (entreprendre, vademecum de l'entreprise).

Lista zawodów reglamentowanych w Belgii Zawody budowlane (lista obejmuje praktycznie wszystkie zawody budowlane)

- Entrepreneur menuisier-charpentier (stolarz -cieśla budowlany),
- Entrepreneur tailleur de pierres (kamieniarz),
- Entrepreneur marbrier (szlifierz marmurów),
- Entrepreneur plafonneur-cimentier (tynkarz),

- Entrepreneur de maçonnerie et de béton (murarz/betoniarz),
- Entrepreneur carreleur (glazurnik),
- Entrepreneur de couvertures non-métalliques de construction (dekarz: krycie dachów nie-metalowych),
- Entrepreneur d'étanchéité de constructions (specjalista w zakresie uszczelniania budynków),
- Entrepreneur de zinguerie et de couvertures métalliques (dekarz: rynny i korytka dachowe, krycie dachów blachą cynkowaną),
- Installateur de chauffage central (monter centralnego ogrzewania),
- Installateur de chauffage au gaz par appareils individuels (monter ogrzewania gazowego),
- Installateur sanitaire et de plomberie (hydraulik/monter urządzeń sanitarnych),
- Entrepreneur de peinture (malarz budowlany),
- Entrepreneur de vitrerie (szklarz),
- Tapisseur-poseur de revêtements muraux et de sol (tapicer budowlany: wykładziny podłogowe i ścienne),
- Installateur électricien (elektryk),
- Fabricant-installateur d'enseignes lumineuses (producent i monter szyldów świetlnych),
- Installateur -frigorifiste (naprawa lodówek i zamrażarek),
- Entrepreneur de travaux de démolition (specjalista w zakresie prac rozbiórkowych).

Pojazdy - Mécanicien de cycles (naprawa rowerów),

- Mécanicien de cyclomoteurs (naprawa motorowerów),
- Mécanicien de motocyclettes (naprawa motorynek),
- Garagiste-réparateur (mechanik samochodowy),
- Négociant de véhicules d'occasion (sprzedawca pojazdów używanych),
- Carrossier-réparateur (naprawa karoserii).

Produkty pochodzenia rolniczego:

- Grossiste en viande-chevillard (hurtowy i pół-hurtowy sprzedawca mięsa),
- Restaurateur ou traiteur-organisateur de banquets (restaurator, producent garmazerii, organizator bankietów),
- Boulanger-pâtissier (piekarz).

Usługi:

- Coiffeur (fryzjer),
- Opticien (optyk),
- Technicien en prothèse dentaire (specjalista w zakresie protez dentystycznych),
- Dégraisseur-teinturier (pracownik pralni chemicznej/farbiarni)
- Entrepreneur de pompes funèbres (przedsiębiorca pogrzebowy),
- Esthéticien(ne) (kosmetyczka).

Prowadzenie działalności jako przedsiębiorca niezależny ("indépendant")

Statusem przedsiębiorców niezależnych ("indépendants") objęta jest w Belgii szeroka lista zawodów. Pojęcie pracy niezależnej ("travail indépendant") obejmuje między innymi: handel, rzemiosło, rolnictwo, wolne zawody (lekarzy, adwokatów, architektów, aptekarzy itp.), ale także przedsiębiorców prowadzących firmy jednoosobowe, mandatariuszy (zarządzających) w spółkach, aktywnych wspólników, pomocników itp. Istnieją różne definicje pojęcia "indépendant". Według jednej z nich, o statusie pracownika niezależnego decyduje brak podległości służbowej

w rozumieniu umowy o pracę lub statutu. Często do kategorii tych przedsiębiorców zalicza się również osoby, które wykonują pracę na rzecz nie jednego, lecz różnych zleceniodawców.

Istnieją dwie podstawowe kategorie przedsiębiorców niezależnych:

- przedsiębiorca prowadzący daną działalność jako podstawową ("indépendant à titre principal" oraz
- przedsiębiorca prowadzący daną działalność jako działalność dodatkową ("indépendant à titre complémentaire" (np. pomocnik); działalność taka może być prowadzona równocześnie z wykonywaniem pracy najemnej ("salarié"), pracy funkcjonariusza państwowego ("fonctionnaire"), bądź równocześnie z pobieraniem renty lub emerytury.

Przedsiębiorców rozpoczynających działalność na zasadzie "indépendant" dotyczą podobne procedury i podobne wymogi formalne do tych, jakie obowiązują przy tworzeniu innych rodzajów przedsiębiorstw np. spółek (w większości przypadków ukończone 18 lat, pełnia praw cywilnych, zdolność do czynności prawnych, uregulowane sprawy meldunkowe, posiadanie adresu i odrębnego konta firmy, itp.).

Dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność w charakterze "indépendant", w tym między innymi dla osób poniżej 30-go roku życia, przewidziano system specjalnych ułatwień, którego celem jest zachęcenie młodych ludzi do podejmowania tego typu działalności. W ramach tego systemu młodzi przedsiębiorcy otrzymują między innymi niskooprocentowane kredyty oraz dodatkową pomoc przy tworzeniu i prowadzeniu przedsiębiorstwa. W niniejszej informacji zwracamy uwagę na najważniejsze obowiązki, jakie musi spełnić osoba tworząca firmę na zasadzie "indépendant", a także wybrane charakterystyczne dla tego rodzaju działalności kroki, jakie muszą zostać podjęte, głównie w zakresie rejestracji firmy, podatków i ubezpieczeń.

Rejestracja firmy

Przedsiębiorca niezależny, który podejmuje działalność handlową lub rzemieślniczą zobowiązany jest do uzyskania numeru w rejestrze handlowym La Banque-Carrefour des Entreprises (BCE). Większość formalności związanych z utworzeniem takiego przedsiębiorstwa, a także uzyskanie numeru w rejestrze handlowym załatwia się w "okienkach przedsiębiorstw" (wybór okienka należy do zainteresowanego). Lista akredytowanych okienek znajduje się na stronach internetowych federalnego Ministerstwa Gospodarki Belgii.

Zgłaszając się do okienka w celu utworzenia firmy i jej rejestracji należy dostarczyć szereg informacji i dokumentów oraz wypełnić odpowiednie formularze wymagane przez prawo. Informacje te dotyczą zarówno samego przedsiębiorcy (dane personalne, stan cywilny, adres, itp.), jak i tworzonej firmy (data rozpoczęcia działalności, przewidywane obroty itp.). Wśród wymaganych dokumentów ważne miejsce zajmują dyplomy, świadectwa oraz zaświadczenia z dotychczas prowadzonej działalności, potwierdzające kompetencje profesjonalne podejmującego działalność przedsiębiorcy. Dotyczy to głównie tych rodzajów działalności, które podlegają reglamentacji. Okienko przedsiębiorstwa, oprócz czynności technicznych związanych z rejestracją w rejestrze handlowym BCE oraz w kasie ubezpieczeniowej, udziela wszelkiego rodzaju informacji na temat różnych aspektów prowadzenia firmy, wymogów podatkowych, ubezpieczeń społecznych itp.

Należy podkreślić, że wiele zawodów zaliczanych do kategorii "indépendant" (adwokaci, notariusze, lekarze, architekci, agenci nieruchomości itp.) nie podlega rejestracji w rejestrze handlowym BCE, lecz w odpowiednich organizacjach profesjonalnych (branżowych).

Opodatkowanie podatkiem VAT.

Bardzo ważną sprawą jest upewnienie się, czy podejmowana działalność podlega opodatkowaniu podatkiem VAT. Niektóre rodzaje działalności gospodarczej są zwolnione z podatku VAT na podstawie art.44 Kodeksu VAT. Są to np. muzycy, artyści sportowcy, aktorzy itp. Należy pamiętać, że oprócz zwolnień podmiotowych, zwolnione z opodatkowania podatkiem VAT są małe przedsiębiorstwa, których przychody nie przekraczają określonych progów. Po uregulowaniu formalności w okienku przedsiębiorstwa i zarejestrowaniu firmy należy nawiązać kontakt z Biurem Kontroli Podatku VAT, właściwym dla miejsca zamieszkania zainteresowanego. Adresy tych Biur figurują w książce telefonicznej w rubryce "SPF Finances" lub na stronie internetowej <http://fiscus.fgov.be> (adresses des administrations fiscales fédérales).

Stawki podatku VAT przedstawione są w odrębnej informacji nt. systemu podatkowego w Belgii. Jeśli działalność podejmowana przez przedsiębiorcę niezależnego podlega opodatkowaniu podatkiem VAT, składa on deklarację podatkową:

- w terminach miesięcznych, jeśli obroty roczne firmy przekraczają 1 mln euro,
- w terminach miesięcznych lub kwartalnych, jeśli obroty roczne nie przekraczają kwoty 1 mln euro.

Przy składaniu deklaracji VAT przedsiębiorca ten ma do wyboru dwie formuły:

a/ Formularz 625 wypełniany ręcznie lub w trybie elektronicznym. Formularz ten jest dostępny na stronie internetowej: <http://fiscus.fgov.be/interfaioiff/Publicaties/formulieren/formulieren.htm>

Deklaracja miesięczna powinna być przesłana najpóźniej do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy deklaracja (np. do 20 kwietnia w doniesieniu do operacji miesiąca marca). Deklaracja kwartalna powinna być przesłana najpóźniej do 20 dnia miesiąca następującego po kwartale, którego dotyczy (terminy te, to 20 kwiecień, 20 lipiec, 20 październik i 20 styczeń). Deklaracje powyższe powinny zostać dostarczone do odpowiednich komórek administracji fiskalnej w poszczególnych regionach .

b/ Deklaracja przesyłana drogą elektroniczną za pośrednictwem systemu INERVAT lub EDIVAT (ta ostatnia dotyczy księgowych i doradców podatkowych) dostępna jest na stronie federalnego Ministerstwa Finansów www.minfin.fgov.be (E-services, déclaration à la TVA). Procedura jej wysyłki jest tam dokładnie opisana.

Dodatkowe wyjaśnienia na temat systemu INTERVAT udzielane są pod numerem telefonu 02/885156 w godz.7.00-20.00 w dni robocze.

Pytania można też przysyłać drogą elektroniczną pod adres info.intervat@minfin.fed.be.

Dla realizowania wysyłki deklaracji drogą elektroniczną należy zainstalować na swym komputerze certyfikat numeryczny klasy 3 (podpis elektroniczny).

Można go uzyskać w następujący sposób:

- w systemie ISABEL (www.isabel.be) oraz
- w systemie Global-sign (www.globalsign.be)

Rozporządzenie (Arrêté Royal) z 7 lutego 2007 r. wprowadza w Belgii obowiązek składania deklaracji podatkowych VAT w formie elektronicznej. Obowiązek ten będzie wprowadzany w życie od 1 lipca 2007 r. do 1 kwietnia 2009 r. Najpierw obejmie on przedsiębiorstwa o największych obrotach (powyżej 50 mln euro), a następnie sukcesywnie pozostałe firmy.

Przewiduje się, że z końcem 2008 r. przestanie istnieć wspomniany wyżej system EDIVAT.

Równocześnie jednak rozporządzenie przewiduje wyjątki od powyższej zasady. Firmy, które nie będą dysponować odpowiednimi środkami technicznymi, będą mogły w dalszym ciągu wypełniać formularze deklaracji VAT metodą tradycyjną.

Płatność podatku VAT

Nie wdając się w szczegóły trybu rozliczeń podatku VAT z fiskusem należy poinformować, że należny podatek VAT trzeba wpłacić najpóźniej do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu złożeniu deklaracji. W odniesieniu do operacji za miesiąc grudzień płatność powinna zostać dokonana przed 24 grudnia.

Przy formule deklaracji kwartalnych płatność zaliczki powinna nastąpić do dnia 20 drugiego miesiąca kwartału i do dnia 20 trzeciego miesiąca kwartału. Zaliczkowa wpłata powinna być równa co najmniej 1/3 wartości VAT należnej za poprzedni kwartał.

Na przykład, w I. kwartale 2007 r. firma wpłaciła fiskusowi podatek VAT o wartości 300 euro. W tej sytuacji najpóźniej do 20 maja i do 20 czerwca należy wpłacić zaliczkę w wysokości 100 euro. Przy składaniu deklaracji za II. kwartał 2007 r. powinno być wpłacone saldo. Jeśli należna fiskusowi wartość VAT za II kwartał wynosi 350 euro, należy przed 20 lipca wpłacić kwotę 150 euro (musi ona znaleźć się w dniu 20 lipca na koncie fiskusa). Wpłaty dokonywane są na bieżące konto pocztowe "TVA Recettes Bruxelles" nr 679-2003000-47 przy użyciu bezpłatnego formularza, który można otrzymać w administracji fiskalnej. Roczne sprawozdanie (listing annuel) składane jest do 31 marca za rok ubiegły. Zawiera ono wykaz klientów będących płatnikami podatku VAT, wartość dokonanych operacji oraz wartości naliczonego w fakturach podatku VAT. Wymóg ten nie dotyczy przedsiębiorców ("indépendant") nie podlegających opodatkowaniu podatkiem VAT oraz klientów, w stosunku do których wartość fakturowana nie przekracza 250 euro.

Rejestracja w kasie ubezpieczeń społecznych

Przedsiębiorca rozpoczynający działalność w charakterze "indépendant" zobowiązany jest dokonać rejestracji w jednej z kas ubezpieczeniowych w ramach systemu INASTI lub w samym INASTI w ciągu 90 dni od rozpoczęcia działalności. Jeśli prowadzona działalność jest działalnością podstawową danego przedsiębiorcy, to objęty jest on innym systemem ubezpieczenia, niż przedsiębiorca prowadzący działalność na zasadzie "indépendant" jako działalność dodatkową.

- w przypadku, gdy działalność "indépendant" jest działalnością podstawową, do końca trzeciego roku funkcjonowania firmy składki na ubezpieczenia społeczne są wyliczane w sposób prowizoryczny na podstawie obrotów przewidywanych przy składaniu deklaracji podatkowej.

Na 2007 r. składki takie w skali kwartału wynoszą:

- 497,92 euro w I. roku obrachunkowym i poprzedzających go kwartałach,
- 578,26 euro w II. roku obrachunkowym,
- 655,00 euro w III. roku obrachunkowym.

Składki te są następnie dostosowywane do realnych przychodów firmy i stanowią określony procent przychodów brutto (pomniejszonych o koszty funkcjonowania firmy);

- 19,54 % w odniesieniu do transzy przychodów pomiędzy 9.792,99 euro i 47.830,21 euro,
- 14,16 % w odniesieniu do transzy przychodów pomiędzy 47.830,21 euro i 70.492,18 euro.

Wyrównanie wymiaru składek po okresie pierwszych trzech lat stanowi często dla firmy znaczne obciążenie finansowe. Dlatego przy kalkulacji składek za czwarty rok wprowadzono obniżkę składek o 15%, przy czym wynoszą one minimum 125 euro za kwartał;

- w przypadku, gdy działalność "indépendant" jest działalnością dodatkową, przedsiębiorca korzysta nadal z systemu ubezpieczeniowego w ramach działalności podstawowej (jako pracownik najemny, funkcjonariusz państwowy, emeryt, rencista).

Składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu działalności dodatkowej są niskie i wynoszą 62,70 euro, jeśli przychody roczne nie przekraczają kwoty 1.233 euro. Przy dochodach wyższych składki te są odpowiednio wyższe, ale nadal znacznie niższe od składek ponoszonych przy prowadzeniu działalności na zasadzie "indépendant" jako działalności podstawowej. Jeśli przychody roczne przekraczają 9.792,99 euro, następuje zastosowanie systemu ubezpieczeniowego takiego, jaki obowiązuje osoby prowadzące działalność na zasadzie "indépendant" jako podstawową.

Rejestracja w kasie ubezpieczeń zdrowotnych

Jeśli działalność danego przedsiębiorcy jest działalnością podstawową, jest on zobowiązany dokonać rejestracji w kasie ubezpieczeń zdrowotnych ("mutualité") lub w Caisse Auxiliaire d'Assurance Maladie-Invalidité.

W przypadku kategorii "indépendant" ubezpieczenie obowiązkowe obejmuje jedynie zakres tzw. dużych ryzyk (operacje, hospitalizacja), a składka wliczana jest do składek na ubezpieczenia społeczne. Pozostały zakres świadczeń w ramach tzw. małych ryzyk (wizyty lekarskie, zakup leków) jest objęty ubezpieczeniem dodatkowym. Od 1 lipca 2006 r. obowiązkowe ubezpieczenie obejmuje świadczenia tzw. małego ryzyka w odniesieniu do przedsiębiorców, którzy podejmują działalność "indépendant" jako podstawową oraz w odniesieniu do emerytów korzystających z systemu Grapa. Od dnia 1 stycznia 2008 r. ubezpieczenie podstawowe obejmuje świadczenia w ramach tzw. małego ryzyka w stosunku do wszystkich kategorii pracowników "indépendant".

Zobowiązania w zakresie podatków bezpośrednich

Przedsiębiorca niezależny, który prowadzi przedsiębiorstwo indywidualne, podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym na podobnych zasadach, jak osoby fizyczne. Jeśli przedsiębiorca niezależny pracuje w spółce (np. jako zarządzający), to otrzymuje wynagrodzenie, które podlega również opodatkowaniu podatkiem dochodowym. Rozliczenia dokonuje sam zainteresowany. Pracownicy indywidualni płacą podatek dochodowy raz w roku, jednak prawo podatkowe przewiduje możliwość dokonywania przedpłat z tytułu podatku dochodowego (nie jest to jednak obowiązkowe).

Jeśli w odpowiednich terminach przedsiębiorca nie dokona przedpłat z tytułu podatku dochodowego, wymiar podatku ulega odpowiedniemu zwiększeniu (o 6,75% w 2007 r.). Dokonanie przedpłat na rzecz podatku dochodowego może spowodować obniżenie wymiaru podatku.

Przedpłaty realizowane są w 4 terminach rocznych: 10 kwietnia, 10 lipca, 10 października i 20 grudnia. W przypadku osób fizycznych terminowe dokonanie przedpłat powoduje obniżenie wymiaru podatku odpowiednio o 4,5%, 3,75%, 3% i 2,25%.

Przedpłaty dokonywane są na konto pocztowe 679-2002340-66 należące do administracji fiskalnej: Service des Versements Anticipés North Galaxy Bd. Du Roi Albert II, Bte 42 1030 Bruxellesst.: 02/576 40 50.

Po dokonaniu pierwszej wpłaty należy podać swe nazwisko i adres, adnotację: "Nouveau" oraz numer narodowy (numéro national, będący odpowiednikiem polskiego numeru PESEL). Administracja fiskalna w odpowiedzi przesyła numer referencyjny oraz formularze wpłaty. W roku następnym zainteresowany otrzymuje wyciąg z konta przedpłat na podatek dochodowy, który stanowi załącznik do rocznej deklaracji podatkowej. Oprócz podatku dochodowego

pracownicy niezależni płacą również inne podatki: komunalne, dodatkowe ("contribution complémentaire de crise", podatek od zanieczyszczenia terenu itp.). Dodatkowe informacje na temat statusu "indépendant" oraz problemów dotyczących tej kategorii przedsiębiorców uzyskać można:

- na stronach internetowych federalnego Ministerstwa Gospodarki www.economie.fgov.be (entreprendre, vademecum de l'entreprise),
- w "okienkach przedsiębiorstw", których wykaz znajduje się na stronach internetowych Ministerstwa Gospodarki jw. (entreprendre, guichets d'entreprises agréés)
- na stronach internetowych Institut National d'Assurances Sociales pour Travailleurs Indépendants (INASTI) : www.rsvz-inasti.fgov.be.
- na stronach Fonds de Participation www.fonds.org (informacje na temat pomocy finansowej dla "indépendants").

2.1.3. System Titres-Services/ dienstencheques (T-S)

System Titres-Services/ dienstencheques (T-S) subwencionowany przez rząd belgijski został wprowadzony w celu tworzenia nowych miejsc pracy oraz eliminowania pracy na "czarno". System ten pozwala osobom prywatnym na zatrudnienie pracownika - pomocy domowej na bardzo korzystnych warunkach.

Osoby prywatne (użytkownicy)

Z systemu titres-services/ dienstencheques może korzystać każda osoba prywatna zameldowana w Belgii. Pierwszym krokiem jest uzyskanie numeru klienta w firmie Accor services. Można tego dokonać na kilka sposobów:

- na stronie internetowej Accor services: www.titres-services.be (język francuski), <http://www.dienstencheques.be> (język niderlandzki)
- poprzez wysłanie formularza faxem na numer: 02 678 28 28 ,
- poprzez wysłanie formularza na adres: Accor TRB Département Titres-Services, Av. Herrmann-Debroux 54 bte 51160 Bruxelles
- za pośrednictwem jednej z firm działających w systemie T-S.

Następnym krokiem jest dokonanie wpłaty na konto firmy Accor. Koszt 1 czeku odpowiadającego 1 godzinie pracy wynosi 6,70 euro (należy wykupić co najmniej 10 czeków). Czeki papierowe wysyłane są do klienta pocztą. Natomiast czeki elektroniczne są dostępne na prywatnym koncie klienta na stronie Accor services (www.titres-services.be, <http://www.dienstencheques.be>).

Tam również klient ma możliwość kontroli nad przepracowanymi u niego godzinami i ewentualnym zakwestionowaniem ich. Czeki elektroniczne wymagają posiadania telefonu stacjonarnego przez klienta, gdyż po zakończonej pracy pracownik dzwoni na darmowy numer firmy i po podaniu indywidualnego kodu potwierdza przepracowane godziny. Przed wyborem formy czeku należy się upewnić, czy dana firma T-S akceptuje czeki w formie elektronicznej.

Osoby rozliczające się z podatku w Belgii mają prawo do odliczenia od podatku 30% wydatków poniesionych w systemie T-S. Koszt 1 czeku netto wynosi więc 4,69 EUR.

Zakres prac, jakie mogą być wykonywane w ramach T-S, obejmuje między innymi:

- Sprzątanie, pranie, prasowanie
- Mycie okien
- Niewielkie zakupy
- Przygotowywanie posiłków.

Firmy działające w systemie titres-services

W systemie Titres-services może funkcjonować praktycznie każda firma usługowa, jednak w trakcie prowadzenia takiej działalności nie może ona podejmować innych rodzajów prac.

Do rozpoczęcia działalności w systemie T-S niezbędne jest specjalne pozwolenie Ministerstwa Zatrudnienia. Formularz zgłoszeniowy jest dostępny na stronach Accor services. Pracodawca zatrudnia pracownika o statusie robotnika („ouvrier”) poprzez podpisanie z nim umowy o pracę w oparciu o zasady obowiązujące w komisji parytetowej 322.01.

Pracownicy

Praktycznie każda osoba przebywająca legalnie w Belgii może znaleźć zatrudnienie w systemie T-S. Podstawą zatrudnienia jest podpisanie umowy o pracę. Pracownik otrzymuje od pracodawcy rozkład godzin, z których powinien się wywiązać. Dowodem wykonania pracy są podpisane przez użytkownika papierowe bony T-S lub telefoniczne zatwierdzenie przepracowanych godzin pracy - przy bonach elektronicznych. Osoba zatrudniona w systemie T-S ma takie same uprawnienia, jak pracownicy innych sektorów, tj.:

- Ubezpieczenie zdrowotne oraz prawo do zasiłku w przypadku choroby lub porodu
- Świadczenia emerytalne
- Prawo do płatnego urlopu (po roku pracy) oraz dni wolnych od pracy
- Prawo do zasiłku w razie bezrobocia technicznego lub utraty pracy
- Prawo do zasiłku rodzinnego

Wynagrodzenie pracownika uzależnione jest od stażu pracy i waha się od 8,93 euro do 9,40 euro za godzinę (brutto).

Informacje dla obywateli polskich

Praca w systemie titres-services w Belgii dla osób pochodzenia polskiego jest możliwa po otrzymaniu pozwolenia na pracę. Oprócz osób posiadających w pełni uregulowany status i mieszkających w Belgii od dłuższego czasu obecnie możliwość taka istnieje tylko w odniesieniu do osób przebywających w Belgii wraz z małżonkiem/partnerem, który jest zatrudniony legalnie (obejmuje to osoby zameżne lub żyjące w konkubinacie, co należy zgłosić w gminie).

Osoba spełniająca powyższe wymogi, nie posiadająca pozwolenia na pracę w Belgii, może zgłosić się do firmy pracującej w systemie T-S, która z kolei wystąpi do władz belgijskich o przyznanie jej

pozwolenia
na pracę.

Niestety nie jest możliwe uzyskanie pozwolenia na pracę dla osoby, która zgłosiła tylko swój przyjazd do Belgii jedynie w gminie. Wynika to z faktu, że praca w systemie T-S nie znajduje się na liście zawodów deficytowych, a ponadto zarobki uzyskiwane przy wykonywaniu tych prac nie osiągają minimalnego poziomu, przy którym uzyskanie pozwolenia na pracę jest łatwiej dostępne (ok. 33 tysiące euro rocznie).

Pozwolenie wydawane jest na okres maksymalnie 1 roku (w zależności od okresu ważności karty pobytowej kandydata), z możliwością przedłużenia. W większości firm pracownik podpisuje 3 umowy na czas określony (1 miesiąc), czwarta umowa jest bezterminowa.

W przypadku rezygnacji z pracy należy przedłożyć pracodawcy list ze swoją rezygnacją. Przy umowach na czas określony istnieje możliwość rezygnacji poprzez niepodpisanie kolejnej umowy. W okresie późniejszym pracownika obowiązuje następujący okres wypowiedzenia: poniżej 6 miesięcy pracy - 3 dni, powyżej 6 miesięcy - 14 dni.

W biurach tymczasowego pośrednictwa pracy ("bureaux d'intérim") są to zwykle umowy odnawialne co tydzień. Osoby zatrudnione w systemie T-S pracują zwykle na niepełnym etacie (20 do 37 godzin tygodniowo) lub na pełnym 38-godzinnym etacie. Od wymiaru godzin pracy zależą należne danej osobie świadczenia społeczne, tj. emerytura, prawo do zasiłku, wysokość czeku wakacyjnego oraz okres płatnych wakacji. Prawo do zasiłku rodzinnego nabywa osoba pracująca powyżej 19 godzin tygodniowo.

Uwaga dla kobiet w ciąży: prawo do płatnego urlopu macierzyńskiego nabywa osoba, która przepracowała co najmniej 120 dni w ciągu półrocza poprzedzającego rozwiązanie.

2.1.4. Projekt LIMOSA

Z dniem 1 kwietnia 2007 r. wszedł w życie projekt LIMOSA wprowadzający obowiązkową rejestrację zagranicznych pracowników oraz zagranicznych przedsiębiorców indywidualnych ("indépendants"), wykonujących ograniczone w czasie prace na terenie Belgii. Rejestracją objęte będą w zasadzie pracownicy jw. nie podlegający belgijskiemu systemowi ubezpieczeń społecznych.

Obowiązek ten dotyczy m.in. pracowników delegowanych przez zagraniczne firmy, w tym polskie oraz samo-delegujących się do Belgii przedsiębiorców indywidualnych z krajów trzecich, w tym z Polski, świadczących na terenie Belgii usługi transgraniczne.

Obowiązkowa rejestracja dotyczy także przybywających do Belgii zagranicznych stażystów.

Dokonanie rejestracji musi mieć miejsce przed rozpoczęciem pracy lub stażu w Belgii.

Projekt ten - w założeniu belgijskiej administracji - ma być z jednej strony instrumentem kontroli przepływu pracowników, a z drugiej strony ma być podstawą przyszłego wprowadzenia swobodnego przepływu siły roboczej do Belgii.

Będzie on wprowadzany etapami:

- pierwszy etap, to wprowadzenie z dn. 1 kwietnia 2007 r. obowiązkowej rejestracji LIMOSA,
- drugi etap, to utworzenie elektronicznego banku danych/rejestru pracowników zagranicznych w skali federalnej i regionalnej (cadastre),
- trzeci etap, to utworzenie instytucji jednego okienka, w którym załatwiane będą wszystkie formalności przy przepływie pracowników zagranicznych.

System LIMOSA stanowi uzupełnienie obowiązującego aktualnie systemu DIMONA obejmującego pracowników zatrudnionych w firmach belgijskich.

Kategorie pracowników objęte rejestracją

Od 1 kwietnia 2007 r. obowiązkowa rejestracja dotyczy następujących kategorii pracowników czasowo zatrudnionych na terenie Belgii:

- pracowników zatrudnionych czasowo w Belgii przez pracodawców mających siedzibę poza Belgią i których podstawowym miejscem pracy nie jest Belgia,
- pracowników firm indywidualnych spoza Belgii,
- zagranicznych stażystów.

Rejestracja jest wymagana zarówno przy jednorazowym wykonywaniu przez te kategorie pracowników prac na terenie Belgii, jak i przy pracach powtarzających się regularnie.

Procedura zgłoszenia deklaracji LIMOSA

Zgłoszenie deklaracji może nastąpić w formie elektronicznej zgodnie z formularzem dostępnym na stronie www.limosa.be. Po wypełnieniu i przesłaniu deklaracji aplikujący otrzymuje niezwłocznie potwierdzenie otrzymania deklaracji w formie dokumentu LIMOSA-1.

Deklarację można również wypełnić w formie papierowej i przesłać pocztą. W tym przypadku potwierdzenie LIMOSA-1 przesyłane jest pocztą lub faxem. Każdy przedsiębiorca lub pracownik powinien przed podjęciem pracy przedstawić potwierdzenie LIMOSA-1 swemu belgijskiemu zleceniodawcy/partnerowi finansującemu przedsięwzięcie ("commanditaire"). Jeśli prace realizowane są bez belgijskiego zleceniodawcy, partnera finansującego lub belgijskiej jednostki wchodzącej w skład belgijskiej grupy multinarodowej, dokument LIMOSA-1 należy przedstawić w przypadku kontroli np. belgijskiej Inspekcji Pracy.

Każdy pracownik powinien posiadać potwierdzenie deklaracji przy sobie, by móc je natychmiast udostępnić organom kontrolnym. O braku dokumentu LIMOSA-1 partner belgijski zobowiązany jest - zgodnie z prawem - poinformować odpowiednie władze tego kraju.

Jeśli deklaracja LIMOSA dotyczy większej ilości pracowników, belgijski partner otrzymuje:

- potwierdzenie ogólne wraz z listą wszystkich zgłoszonych pracowników,
- odrębny dokument LIMOSA-1 dla każdego pracownika.

W przypadku przedsiębiorców indywidualnych (niezależnych) deklaracja LIMOSA może dotyczyć wyłącznie jednej osoby.

Okres ważności deklaracji

Ważność deklaracji LIMOSA obejmuje czasokres prac realizowanych na terenie Belgii; nie jest ustalony maksymalny okres jej ważności. Natomiast uproszczona deklaracja LIMOSA jest ograniczona w czasie. Jej pierwotny roczny okres ważności może być przedłużony tylko raz o kolejne 12 miesięcy. Jeśli oddelegowanie trwa dłużej niż pierwotnie zgłoszono, należy zgłosić

nową deklarację, a samo zgłoszenie powinno nastąpić przed upływem ważności deklaracji pierwotnej. Jeśli oddelegowanie nie dochodzi do skutku, należy anulować zgłoszoną deklarację najpóźniej w dniu zgłoszonego rozpoczęcia prac.

Uproszczona deklaracja LIMOSA

Uproszczona procedura rejestracji LIMOSA obowiązuje pracowników reprezentujących delegujące ich firmy i niezależnych, mających rezydencję poza Belgią (na terenie innego kraju UE) i wykonujących pracę na terenie kilku krajów, w tym głównie w Belgii. Dotyczy to dla przykładu przedstawicieli handlowych oraz niezależnych konsultantów mających siedzibę poza Belgią, odbywających regularne podróże służbowe do klientów w Belgii. Uproszczona deklaracja obejmuje okres 1 roku i w jej ramach mogą być realizowane wielokrotne służbowe podróże do Belgii (może być ona przedłużona na kolejne 12 miesięcy). Zawartość deklaracji uproszczonej podobna jest do deklaracji standardowej, nie ma obowiązku podawania miejsca oraz rozkładu zajęć pracownika. Deklaracja uproszczona nie jest stosowana w przypadku sektora budownictwa oraz przy formule tzw. "travail intérimaire" [w systemie tym pracownik będący przez cały czas pracownikiem agencji pracy czasowej ("agence intérimaire") wypożyczany jest na czas określony do innej firmy, w której wykonuje pracę].

Wyjątki od zasady rejestracji

Zgodnie z ogólnymi zasadami rejestracji nie podlegają:

- pracownicy wykonujący krótkotrwałe misje w Belgii (vide poniżej)
- pracownicy przygraniczni (zamieszkujący poza Belgią, a wykonujący pracę na jej terenie) oraz przedstawiciele handlowi, którzy wykonują pracę dla pracodawcy belgijskiego na terytorium różnych krajów.

W szczególności, z rejestracji zwolnione są następujące kategorie pracowników:

- zagraniczni pracownicy świadczący międzynarodowe usługi w zakresie transportu osób i towarów (zwolnienie nie dotyczy kabotażu wykonywanego na terenie Belgii);
- uczestnicy międzynarodowych kongresów naukowych trwających nie dłużej niż 5 dni;
- zagraniczni pracownicy uczestniczący na terytorium Belgii w spotkaniach i rozmowach biznesowych, jeśli ich pobyt nie przekracza 5 dni w miesiącu (dotyczy to m.in. podróży akwizycyjnych, spotkań z partnerami handlowymi, spotkań w ramach grup międzynarodowych itp.);
- zagraniczni pracownicy dokonujący na terenie Belgii montażu urządzeń (maszyn) dostarczanych przez reprezentowane przez nich firmy lub dokonujących naprawy (konserwacji) tych urządzeń, o ile ich pobyt w Belgii nie przekracza 8 dni w przypadku dostawy urządzenia oraz 5 dni w przypadku jego naprawy lub konserwacji (wyjątek ten nie dotyczy dostaw w ramach sektora budowlanego);
- zagraniczni przedsiębiorcy, niezależni oraz zarządzający i mandatariusze ("indépendants") uczestniczący w posiedzeniach organów statutowych przedsiębiorstw (spółek), o ile ich pobyt nie przekracza 5 dni;
- zagraniczni artyści odbywający występy w Belgii, o ile ich pobyt w tym kraju nie jest dłuższy niż 21 dni w ciągu kwartału;
- zagraniczni naukowcy, jeśli uczestniczą na terytorium Belgii w programach naukowych belgijskich uniwersytetów i instytucji naukowych, jeśli ich pobyt w Belgii mieści się w granicach 3 miesięcy w ciągu roku kalendarzowego;
- przybywający do Belgii: przedstawiciele zagranicznych instytucji publicznych w celu wykonania misji służbowych w ramach przedstawicielstw swych krajów usytuowanych w Belgii, a także zagraniczni pracownicy publicznych organizacji międzynarodowych w celu wykonania misji

służbowych w ramach struktur tych organizacji mających siedzibę w Belgii (w ramach obowiązujących zasad);

- dyplomaci (członkowie zagranicznych misji dyplomatycznych i konsularnych);
- zagraniczni stażyści odbywający staż w Belgii w ramach szkolenia zawodowego oraz stażyści odbywający staż w ramach programów wymiany stażystów, zatwierdzonych przez odpowiednie władze.

Korzyści z deklaracji LIMOSA

Deklaracja LIMOSA zastępuje dotychczasową (nieobowiązkową) deklarację delegowania pracowników kierowaną do Inspekcji Pracy. Przedsiębiorcy dokonujący deklaracji LIMOSA są w ciągu 12 miesięcy zwolnieni z obowiązku prowadzenia dokumentacji pracowniczej wg. wymogów belgijskich (szczegóły znajdują się na stronie www.limosa.be). Muszą oni jednak być w posiadaniu dokumentacji pracowniczej prowadzonej wg. przepisów polskich, między innymi w celu okazania ich podczas ewentualnej kontroli. Przedsiębiorcy, którzy podlegają rejestracji nie są zobowiązani do zakładania indywidualnych kont ani do dokonywania indywidualnych wypłat wynagrodzenia pracowników pod warunkiem, że są w stanie przedstawić odpowiednie dokumenty wydane zgodnie z ustawodawstwem kraju pochodzenia. Przedsiębiorcy zwolnieni z obowiązku rejestracji LIMOSA korzystają także z powyższych ułatwień. Przewiduje się, że korzyścią z deklaracji LIMOSA będzie poprawa pozycji i wiarygodności dokonujących deklaracji zagranicznych firm - na rynku belgijskim.

Konsekwencje niedopełnienia obowiązku rejestracji

Konsekwencje niedopełnienia obowiązku rejestracji LIMOSA są zarówno karne, jak i administracyjne. Pociągnięci do odpowiedzialności z tytułu uchybień w tym zakresie mogą być zarówno sami zainteresowani przedsiębiorcy, ich pracownicy, mandatariusze, pracownicy niezależni, partnerzy belgijscy, stażyści oraz instytucje i uczelnie. Obowiązek kontroli posiadania dokumentu LIMOSA-1 ciąży na belgijskich zleceniodawcach oraz instytucjach zaangażowanych w dane przedsięwzięcie z udziałem osób podlegających deklaracji (nie dotyczy to belgijskich osób fizycznych).

Inne zobowiązania

Deklaracja LIMOSA jest krokiem w kierunku stworzenia w Belgii warunków zatrudnienia pracowników w pełni zgodnego z ustawodawstwem belgijskim i europejskim. Dokonanie deklaracji nie zwalnia jednak zagranicznych przedsiębiorstw oraz przedsiębiorców indywidualnych od obowiązku przestrzegania innych zobowiązań związanych ze świadczeniem usług w Belgii, wynikających z kodeksu pracy i warunków socjalnych (czasu pracy, pracy w niedziele i święta, minimalnych wynagrodzeń itp.), warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, ubezpieczeń socjalnych (np. dokument E-101), dostępu do zawodów, uwarunkowań podatkowych itp. Niedopełnienie obowiązujących procedur przy delegowaniu pracowników i przy świadczeniu transgranicznych usług (poza deklaracją LIMOSA) pociąga za sobą również określone sankcje karne i administracyjne.

Data wejścia w życie przejściowych przepisów w sprawie deklaracji LIMOSA

Obowiązek rejestracji w systemie LIMOSA wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2007 r. W odniesieniu do działalności rozpoczętej przed tą datą ma zastosowanie 6-miesięczny okres przejściowy. Na przykład: w przypadku działalności podjętej w dniu 30 marca 2007 r. obowiązek pierwszego zgłoszenia deklaracji LIMOSA przypada najpóźniej w dniu 30 września 2007 r. Gdy mamy do czynienia z kontraktami powtarzającymi się, obowiązek pierwszej deklaracji powstaje

w odniesieniu do pierwszego kontraktu realizowanego po wejściu w życie powyższych przepisów.

Na przykład: w odniesieniu do kontraktu tygodniowego, pierwsza obowiązkowa deklaracja przypada w poniedziałek w godzinach rannych w pierwszym tygodniu po wejściu w życie przepisów, to znaczy w dniu 2 kwietnia 2007 r.

Informacje praktyczne

W przypadku zagranicznych **pracowników** deklaracja LIMOSA powinna zawierać następujące informacje (szczegóły na stronie www.limosa.be):

- dane identyfikacyjne pracowników najemnych lub pracowników niezależnych,
- datę rozpoczęcia i zakończenia okresu oddelegowania do Belgii,
- rodzaj prac wykonywanych podczas oddelegowania lub branżę,
- miejsce faktycznego wykonywania tych prac.

Jeśli deklarację w imieniu zagranicznej firmy składa belgijski pełnomocnik (mandatariusz), zobowiązany jest do podania również swych danych identyfikacyjnych.

Dodatkowe informacje wymagane w odniesieniu do każdego pracownika:

- dane identyfikacyjne,
- tygodniowy czas pracy,
- rozkład zajęć pracownika.

Staż w Belgii

Zgodnie z ww. projektem prawnym wchodzącym w życie dnia 1 kwietnia 2007r. i wprowadzającym obowiązkową rejestrację zagranicznych pracowników oraz zagranicznych przedsiębiorców indywidualnych ("indépendants"), wykonujących ograniczone w czasie prace na terenie Belgii, taka rejestracje objęci są również osoby z Polski odbywające staż w Belgii.

W przypadku zagranicznych **stażystów** deklaracja LIMOSA powinna zawierać następujące informacje:

- dane identyfikacyjne zagranicznej instytucji, w której stażysta odbywa studia lub szkolenie zawodowe,
- dane identyfikacyjne belgijskiej instytucji, w której stażysta będzie odbywał staż,
- dane identyfikacyjne stażysty,
- numer identyfikacyjny kraju pochodzenia stażysty (PESEL),
- data rozpoczęcia i zakończenia stażu w Belgii.

Centrum Kontaktowe LIMOSA.

Dodatkowych informacji nt. projektu LIMOSA oraz sposobu wypełniania deklaracji udziela Centrum Kontaktowe LIMOSA, czynne od poniedziałku do piątku w godz. 7.00-20.00.

Tel.: 00-32/278 85 157 , Fax: 00-32/278 85 158

E-mail: limosa@eranova.fgov.be

Informacje udzielane są w językach: francuskim, angielskim, niderlandzkim i niemieckim.

2.1.5. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://www.poleconomie.be/>

<http://www.eures.praca.gov.pl>

<http://www.eures.europa.eu>

2.2. Sposoby poszukiwania pracy w Belgii

2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia

Informacje ogólne na temat zatrudnienia obywateli nowych krajów członkowskich, w tym Polaków w Belgii, dostępne są na stronach internetowych federalnego Ministerstwa Zatrudnienia:

- w **Regionie Stołecznym Brukseli** Ministère de la Région Bruxelles Capitale Administration de l' Economie et de l'Emploi Direction de la Politique de l'Emploi et de l'Economie Plurielle Service Permis de Travail rue du Progrès 801035 Bruxelles tel. 00-322/204 13 99

Szczegółowe informacje nt. warunków uzyskania pozwolenia na pracę w Regionie Stołecznym-Brukseli podane są pod następującym adresem: <http://www.bruxelles.irisnet.be>

Pracodawca, który zamierza zatrudnić pracownika z Polski składa wniosek o uzyskanie pozwolenia na zatrudnienie (pozwolenie typu B) do Ministerstwa Regionu Bruksela-Stolica na formularzu, którego wzór dostępny jest pod adresem:

http://www.bruxelles.irisnet.be/cmsmedia/fr/demande_de_permis_b.pdf?uri=43742a960f5aa3bb010f5c66d5230029

- w **Regionie Walonii** Ministère de la Région Wallonne Direction Générale de l'économie et de l'emploi Division de l'emploi et de la formation professionnelle Direction de l'emploi et de l'immigration Place de Wallonie, 1 - Bâtiment 25100 JAMBES; tel. 00-328/133311

Pracodawca waloński składa wniosek o pozwolenie na zatrudnienie pracownika do Ministerstwa Zatrudnienia Regionu Walonii na formularzu jak niżej:

http://emploi.wallonie.be/THEMES/PERMIS_TRAVAIL/Travailleurs_Etrangers.htm

- w **Regionie Flandrii** Vlaams Ministerie voor Werk en Sociale Economie (Regionalne Ministerstwo Zatrudnienia).

Problematyka ta zdecentralizowana w 3 komórkach ds. migracji w instytucjach jak niżej:

Dla prowincji Brabancja Flamandzka

Vlaams Ministerie voor Werk en Sociale Economie Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie Afdeling Arbeidsmarkt - Cel Migratie Koning Albert II laan 35 bus 21 1030 Brussel Tel. 00-322 553 39 42, Fax. 02 32 553 44 00 E-mail: arbeidskaart@vlaanderen.be

Dla prowincji Flandria Wschodnia i Flandria Zachodnia

Vlaams Ministerie voor Werk en Sociale Economie Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie Afdeling Arbeidsmarkt - Cel Migratie t.a.v. de heer Henri Roman Nederkouter 28 9000 Gent Tel: 09 235 01 50, Fax 09 235 01 70

E-mail: henri.roman@wse.vlaanderen.be

Dla prowincji Antwerpia i Limburgit

Vlaams Ministerie voor Werk en Sociale Economie Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie Afdeling Arbeidsmarkt - Cel Migratie t.a.v. de heer Julien Lathouwers
Koningin Astridlaan 50 bus 6 3500 Hasselt Tel. 00-32/11 74 27 00 Fax. 00-32/11 74 27 09
E-mail: julien.lathouwers@wse.vlaanderen.be

Adresy wraz z podaniem godzin ich urzędowania oraz inne informacje na temat pozwoleń znajdują się na stronie: <http://www2.vlaanderen.be/ned/sites/werk/arbeidskaartcontact.htm>

Formalności związane z uzyskaniem pozwoleń na zatrudnienie (pracę) załatwiane są za pośrednictwem lokalnych urzędów pracy V.D.A.B., których lista podana jest pod poniższym adresem:

http://start.vlaanderen.be/solution.php?nav=burger&thema_id=29&solution_id=1147406422726

Na terenie Wspólnoty Niemieckojęzycznej:

- Ministerium der DGAbteilung Beschäftigung, Gesundheit und Soziales
Gospertstrasse 14700 Eupen
Tel.: 00-3287/596486, Fax.: 00-3287/556473

2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES

- Baza ofert pracy na stronie internetowej EURES: www.eures.europa.eu
- Doradcę EURES w odpowiednim regionie Belgii należy wyszukać na stronie internetowej: www.eures.europa.eu (menu: doradcy EURES)

2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy

Prywatne agencje zatrudnienia specjalizują się w określonych obszarach zawodowych. Informacje na temat nie publicznych służb Zatrudnienia można znaleźć na the Belgian Yellow Pages (<http://www.infobel.com/belgium>)

Innym źródłem informacji jest stowarzyszenie FEDERON zrzeszające czasowe agencje pośrednictwa pracy w Belgii (<http://www.federgon.be/>)

Informacje weryfikujące wiarygodności agencji można sprawdzić na stronach Europejskiego Oddziału Międzynarodowej Konfederacji nie publicznych Agencji Zatrudnienia **Euro-CIETT** (<http://www.ciett.org>).

2.2.4. Prasa

Prasa francuskojęzyczna:

La Libre Belgique: <http://www.lalibrebelgique.com>

Le Soir: <http://www.lesoir.be>

Le Soir Illustré: <http://www.soirillustré.be>

Le Vif: <http://www.levif.be>

Trends/Tendances: <http://www.trends.be>

L'Echo de la Bourse: <http://www.echonnet.be>

La Meuse (Huy): <http://www.lameuse.be>

Prasa niderlandzkojęzyczna:

De Financiëel-Economische Tijd: <http://www.tijd.be>

Het Volk: <http://www.hetvolk.be>

De Morgen: <http://www.demorgen.be>

De Standaard: <http://www.standaard.be>

Het Nieuwsblad, De Gentenaar, Het Volk: <http://www.vum.be>

Het Belang van Limburg: <http://www.hbvl.be>

Gazet van Antwerpen: <http://www.gva.be>

Humo: <http://www.humo.be>

Knack: <http://www.knack.be>

Kranten: <http://www.kranten.com>

Prasa niemieckojęzyczna:

Grenz Echo: <http://www.grenzecho.be>

Belgischer Rundfunk: <http://www.brf.be/index.html>

2.2.5. Inne sposoby poszukiwania pracy

Spis baz z ofertami pracy, stron dotyczących pracy dla studentów znajduje się na stronie: www.eures.europa.eu.

3.2.6. Ubieganie się o pracę (wymagane dokumenty – CV, list motywacyjny i inne)

Jednym z najbardziej efektywnych sposobów poszukiwania pracy w Belgii jest rozsyłanie dokumentów aplikacyjnych do firm, niezależnie od tego, czy w danym momencie prowadzą rekrutację, czy też nie.

Rozmawiając z Wallończykami, posługuj się językiem francuskim, a do Flamandów zwracaj się w języku holenderskim.

Od belgijskiego pracodawcy możesz oczekiwać, że w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej największy nacisk położy na Twoje doświadczenia zawodowe, motywację oraz zdolności interpersonalne.

Jak zatem powinno wyglądać CV, żeby skłonić belgijskiego pracodawcę do zatrudnienia Cię?

- najbardziej powszechnym w Belgii formatem CV jest układ odwrotnie chronologiczny (najpierw piszemy o wydarzeniach z teraźniejszości i stopniowo cofamy się w przeszłość),
- CV powinno się zmieścić na 2 stronach formatu A4,
- podaj tylko takie szczegóły dotyczące Twojego wykształcenia, które są związane ze stanowiskiem, o które się ubiegasz.

Kilka rad dotyczących sporządzania **listu motywacyjnego**:

- użycie właściwego języka jest niesłychanie ważne dla belgijskiego pracodawcy (przestrzegaj wskazówek podanych w ofercie pracy),

- we francuskojęzycznej części Belgii listy motywacyjne pisane własnoręcznie (szczególnie dotyczące określonych tradycyjnych zawodów) są powszechnie uznawane, podczas gdy w holenderskojęzycznej części kraju częściej pisze się je na komputerze,
- podaj szczegóły dotyczące zajęć pozauczelnianych (dla Belgów są one bardzo ważne),
- referencje zwykle podlegają weryfikacji, więc uprzedź osobę udzielającą Ci referencji, że ktoś może się z nim skontaktować.

2.3. Warunki pracy

2.3.1. Rodzaje umów o pracę

Umowy w Belgii zawierane są na dwa sposoby. Mogą to być umowy ustne oraz zawierane w formie pisemnej. Są to umowy zawierane również warunkujące różny okres trwania.

Pamiętaj: Niektóre umowy muszą być zawarte na piśmie, na przykład: umowy ze studentami, umowy na czas określony oraz umowy na wykonanie określonej pracy, umowy na pracę w charakterze zastępstwa, wszelkie umowy tymczasowe – włącznie z umowami zatrudnienia czasowego oraz umowy o pracę w domu. Warunki dla okresu próbnego oraz klauzule antykonkurencyjne są ważne wyłącznie, jeżeli zawarte są w formie pisemnej.

W interesie osoby podejmującej zatrudnienie jest to, aby umowa zawarta została w formie pisemnej.

Następujące umowy różnią się w ten czy inny sposób:

- umowy o pracę w niepełnym wymiarze godzin: umowy na pracę w mniejszym wymiarze niż 38 godzin tygodniowo. Czasami mogą one łączyć się z zasiłkiem dla bezrobotnych;
- umowa na wyraźnie określonej pracę;
- umowa na czas określony (z datą zakończenia lub określonym rezultatem) np. na rok lub sezon;
- praca na zasadach „wolnego strzelca” przyjmuje zazwyczaj charakter umowy samozatrudnienia lub, jeżeli tak nie jest, umowy na czas określony lub umowy na wykonanie określonego zlecenia;
- umowa zatrudnienia tymczasowego: pracodawcą jest agencja pracy czasowej;
- umowa o pracę w domu jest normalną umową, musi mieć formę pisemną i być sporządzona na zasadach indywidualnych;
- umowa na praktyki zawodowe: dla osób młodych w wieku pomiędzy 16 a 18 lat, które przechodzą szkolenie w firmie i uczęszczają do szkoły przez jeden lub dwa dni w tygodniu, okres próbny trwa od 1 do 3 miesięcy. Przed rozpoczęciem pracy należy podpisać pisemną umowę;
- kursy „podwójne” („sandwich” courses), dla osób młodych w wieku pomiędzy 18 a 25 lat bez wyższego wykształcenia – jest to standardowa umowa o pracę, z obowiązkiem szkolenia;
- Indywidualne Szkolenie Zawodowe (ISZ) to szkolenie przy pracy dla osób bezrobotnych uprawnionych do świadczeń, które przechodzą szkolenie praktyczne. Połączenie zasiłku dla bezrobotnych z premią od służb zatrudnienia daje w sumie normalną pensję. Jest to środek polityki zatrudnienia. Pracownicy ISZ, którzy nie otrzymują zasiłku dla bezrobotnych, otrzymują dodatkowe świadczenie.

- Różne środki polityki zatrudnienia mają zazwyczaj postać umów o pracę z subsydiami dla pracodawcy.

Informacje na większość tych tematów są dostępne w służbach zatrudnienia.

Federalnym Publicznym Urzędzie Zatrudnienia, Pracy i Konsultacji Społecznych rue Ernest Blerot 1 à 1070, Bruksela, tel.: 02 233 40 23 ; fax : 02-233.42.57, .

2.3.2. Czas pracy

Belgijskie ustawodawstwo nakłada podwójne ograniczenie godzin pracy. Czas pracy nie może przekroczyć 8 godzin dziennie oraz 39 godzin tygodniowo. Różne poprawki do przepisów skutkują tym, że w rzeczywistości limity wynoszą 9 godzin dziennie i 40 godzin tygodniowo. Dzień wolny w niedzielę jest obowiązkowy.

System i godziny pracy są określone w regulaminach pracy. Pracodawca musi doręczyć ten dokument całemu personelowi. Należy się upewnić, że rzeczywiście się go otrzymało i przeczytać go dokładnie. Jeśli czas pracy przekroczy godziny określone w regulaminie, wówczas pracownik ma prawo do zapłaty za nadgodziny.

Liczba nadgodzin w ciągu 3 miesięcy nie może przekraczać 65 godzin. Wynagrodzenie przysługujące pracownikowi za każdą nadgodzinę stanowi:

- 50 % zwykłej stawki godzinowej,
- 100 % stawki godzinowej, jeżeli praca w nadgodzinach obejmuje niedziele lub święta.

Wynagrodzenia za nadgodziny nie można zamienić na dni wolne od pracy.

Pracownik ma prawo do przerwy w trakcie pracy w wymiarze 15 minut po przepracowaniu 6 godzin

2.3.3. Urlop wypoczynkowy

Po upływie 12 miesięcy od momentu zatrudnienia pracownikowi przysługuje urlop (24 dni) oraz 10 dni płatnych, wolnych od pracy ze względu na święta państwowe i kościelne (z reguły praca w te dni jest zabroniona),

Wymiar urlopu zależy od długości okresu pracy:

Długość okresu pracy (w miesiącach)	Wymiar urlopu (w dniach)
12	24
11	22
10	20
9	18
8	16
7	14
6	12

Za czas urlopu pracownikowi przysługuje wynagrodzenie wypłacane bezpośrednio przez pracodawcę. Pracownicy mają prawo do otrzymania urlopu 2-tygodniowego w jednym ciągu między 1 maja a 31 października,

Pracownicy posiadający dzieci w wieku szkolnym mają pierwszeństwo w uzyskaniu urlopu w trakcie wakacji szkolnych

Inne urlopy:

Urlop macierzyński

Urlop macierzyński rozpoczyna się na prośbę matki, nie wcześniej niż na siedem tygodni przed prawdopodobną datą porodu lub dziewięć tygodni, jeżeli kobieta jest w ciąży mnogiej. Od siódmego dnia przez spodziewanym porodem, przyszła matka jest zobowiązana przerwać wszelką pracę lub jeśli to konieczne poinformować urząd pracy. W tym celu musi ona przedstawić zaświadczenie lekarskie swojej instytucji ubezpieczeniowej. Warunki świadczenia macierzyńskiego są takie same jak dla świadczenia chorobowego.

Urlop rodzicielski

Istnieją różne formy poświęcania większej ilości czasu w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin rodzinie i wychowaniu dzieci w dłuższym okresie. W spółkach zatrudniających mniej niż 10 pracowników, czasami konieczna jest uprzednia zgoda pracodawcy.

Prawo to jest przyznawane w momencie urodzenia dziecka do czasu ukończenia przez nie 6 roku życia

W czasie urlopu rodzicielskiego, świadczenia z tytułu przerwy w pracy są wypłacane przez Narodową Agencję Zatrudnienia (Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, RVA). W tym celu, osoba ubiegająca się musi złożyć formularz wniosku C61, właściwie wypełniony przez swojego pracodawcę w ciągu dwóch miesięcy od rozpoczęcia przerwy w karierze zawodowej.

Urlop ojcowski

Istnieją jego dwie formy. Pierwszą z nich jest urlop przyznawany, jeżeli część urlopu matki po dacie urodzenia zostanie przeniesiona na ojca w przypadku śmierci matki lub jej hospitalizacji. Nie może ona przekroczyć części urlopu nie wykorzystanej przez matkę.

Dodatkowo, istnieje możliwość wzięcia 10 bezpłatnych dni urlopu w ciągu 30 dni po urodzeniu dziecka.

3.3.4. Wynagrodzenie za pracę

Płace są ustalane w układach zbiorowych, które zawierane są pomiędzy związkami zawodowymi a przedstawicielami pracodawców. Układy zbiorowe regulują główne aspekty wynagrodzenia oraz organizacji pracy.

W Belgii rozróżnia się dochód netto i brutto. Dochód netto to kwota rzeczywiście otrzymana przez pracownika. Jest ona równa dochodowi brutto pomniejszonego o składki na ubezpieczenia społeczne oraz podatku pobrane bezpośrednio u źródła od pracowników przez pracodawcę.

Pensje muszą być wypłacane co dwa tygodnie robotnikom oraz co miesiąc dla pracowników zatrudnionych na pensjach miesięcznych. Datę wypłaty oraz częstotliwość wypłat określają układy zbiorowe.

Miesięczne, minimalne wynagrodzenie w Belgii w 2007 roku wynosiło 1 259 euro. Belgia znajduje się w tzw. trzeciej grupie państw (wraz z Irlandią, wielką Brytanią, Holandią) ujmowanych przez Komisję Europejską w ramach badań statystycznych dot. sytuacji społeczno – ekonomicznych w krajach UE. W krajach tych minimalne wynagrodzenie miesięczne kształtuje powyżej 700 euro miesięcznie.

2.4. Podatki

Podatki w Belgii dzielą się na podatki bezpośrednie i pośrednie.

Podatki bezpośrednie to:

- podatek dochodowy od osób fizycznych,
- podatek dochodowy od spółek, w tym:
 - opodatkowanie dywidend
- preferencyjne opodatkowanie małych i średnich przedsiębiorstw,
- preferencyjne opodatkowanie centrów dystrybucyjnych,
- podatek dochodowy od osób prawnych,
- podatek od nieruchomości i podatek gruntowy (katastralny)

Podatki pośrednie obejmują m.in:

- podatek od wartości dodanej VAT,
- podatek akcyzowy,
- podatek od darowizn,
- podatek spadkowy,
- podatek od zakupu środków transportu oraz podatek tonażowy,
- opłaty notarialne związane ze sprzedażą nieruchomości (*droit d' enregistrement*),
- opłata od wpisu do ksiąg hipotecznych i rejestrów sądowych.

W relacjach między Polską, a Belgią obowiązuje Konwencja między Rzeczypospolitą Polską, a Królestwem Belgii ws. unikania podwójnego opodatkowania oraz zapobiegania oszustwom podatkowym i uchylania się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku z 20.08.2001 r., opublikowana w Polsce (Dz.U. z 2004 r. nr 211 poz. 2139) oraz w Belgii (Moniteur Belge z 27.04.2004 r., nr 2004015054).

Konwencja dotyczy podatków od dochodu majątku bez względu na sposób ich poboru. Konwencja dotyczy podatków płaconych zarówno w Belgii, jak i w Polsce. W Belgii obejmuje: podatek dochodowy od osób fizycznych, podatek dochodowy od spółek, podatek dochodowy od osób prawnych oraz podatek od dochodów nierezydentów.

Konwencja dotyczy sytuacji, w których podatnik, oprócz podlegających opodatkowaniu dochodów uzyskanych np. w Polsce, uzyskuje również dochody ze źródeł położonych w Belgii.

W Konwencji między Polską i Belgią do eliminacji podwójnego opodatkowania zastosowano

metodę proporcjonalnego odliczenia. Polega ona na tym, że dochód uzyskany zagranicą (tj. w Belgii) jest opodatkowany w Polsce, ale od należnego podatku odlicza się podatek zapłacony zagranicą. Odliczenie to jest możliwe tylko do wysokości podatku przypadającego proporcjonalnie na dochód uzyskany w Belgii.

Więcej informacji na temat metod unikania podwójnego opodatkowania zastosowanych w umowach podpisanych przez Polskę z różnymi krajami należy szukać na stronach internetowych Ministerstwa Finansów w zakładce 'podatki' (www.mf.gov.pl)

2.4.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych

Podatek dochodowy od osób fizycznych w Belgii

Osoby fizyczne posiadające miejsce zamieszkania w Belgii obciążone są tzw. nieograniczonym obowiązkiem podatkowym. Większość dochodów podlega dopisaniu do łącznej bazy opodatkowania, do której stosuje się **progresywne stawki podatkowe**.

Pewne kategorie dochodów, takie jak dywidendy i niektóre pozostałe podlegają opodatkowaniu w odrębnym trybie, chyba że korzystniejsze dla podatnika jest ich opodatkowanie łączne z całością dochodów. Dochody małżonków nie są łączone w celu wspólnego rozliczenia podatku dochodowego.

Dochody podlegające opodatkowaniu

W skład łącznych dochodów będących przedmiotem opodatkowania wchodzi m.in.:

- przychody z nieruchomości,
- wynagrodzenia ze stosunku pracy,
- emerytury i renty,
- przychody z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej (samozatrudnienie).

Wymienione rodzaje dochodów podlegają opodatkowaniu po odliczeniach (poza przychodami z nieruchomości) kosztów uzyskania przychodów właściwych dla danego rodzaju działalności prowadzonej przez podatnika. W odniesieniu do kadry menedżerskiej odliczenie przysługuje do wysokości 5% dochodów brutto (nie więcej niż 3.110 €).

Odliczenia związane z rodzajem prowadzonej działalności gospodarczej

Wszelkie odliczenia podatkowe muszą być związane z prowadzoną działalnością. Odliczeń dokonuje się w oparciu o udokumentowanie poniesionych kosztów. Wysokość odliczeń jest ograniczona i wynosi odpowiednio:

- 75 % wydatków poniesionych na środki transportu (wydatki na paliwo i koszty utrzymania są odliczane w całości), innych niż wydatki na dojazd z domu do miejsca zatrudnienia (w tym przypadku odliczeniu podlega ekwiwalent 0.15 €/km).

- 69 % wydatków poniesionych na posiłki w restauracji,
- 50 % wydatków na cele reprezentacyjne.

Standardowe odliczenia wydatków na koszty uzyskania przychodów

Odliczenia te są dopuszczalne wyłącznie wtedy, gdy podatnik nie korzysta z odliczeń związanych z rodzajem prowadzonej działalności gospodarczej. Standardowe odliczenia od podstawy podatku dochodowego dla pracowników najemnych i samozatrudniających się za rok 2005:

- 25 % dochodów brutto do wysokości pierwszych 4.660 €,
- 10 % nadwyżki dochodów brutto pomiędzy 4.660 € a 9.270 €,
- 5% nadwyżki dochodów brutto pomiędzy 9.270 € a 15.420 €,
- 3 % brutto poniżej 15.420 €.

Łączne odliczenie z tytułu kosztów uzyskania przychodów nie może przekroczyć 3.110 €.

Pozostałe odliczenia

Pozostałe odliczenia dotyczą wpłat z tytułu ubezpieczenia na życie, spłat kredytów hipotecznych, ubezpieczeń grupowych, inwestycji w określone rodzaje akcji, niektórych darowizn, kosztów utrzymania bliskich członków rodziny i małżonków będących w separacji itp.

Stawki podatkowe od osób fizycznych w Belgii w 2006 roku

DOCHODY W EURO	PODATEK
0,01 € – 7.100,00 €	25 %
7.100,01 € – 10.100,00 €	30 %
10.100,01 € - 16.830,00 €	40 %
16.830,01 € – 30.840,00 €	45 %
od 30.840,01€	50 %

Powyższa stawka nie obejmuje dodatkowego podatku gminnego ani aglomeracyjnego (6%), ani też kwot zwolnionych z podatku.

Więcej informacji znajduje się na stronach: www.poleconomie.be ; www.eures.europa.eu

2.4.2. Podatek VAT

Podstawowa stawka podatku od wartości dodanej (VAT) w Belgii wynosi 21%. Dodatkowo występują stawki zredukowane w wysokości 12%, 6% i 0%. Stawką 6% objęte są produkty pierwszej potrzeby, w tym produkty żywnościowe, lekarstwa, woda, książki i czasopisma, produkty rolne, usługi transportowe, naprawy. Stawką 12% objęte są m.in. opłaty za węgiel, opłaty radiowo-telewizyjne, budownictwo mieszkaniowe, margaryna, pieluchy dla dorosłych. Stawkę zredukowaną 0% stosuje się do towarów eksportowanych oraz gazet codziennych.

Deklaracje podatku VAT składane są miesięcznie lub kwartalnie. Istnieje możliwość przeniesienia nadpłaconego podatku na kolejny okres rozliczeniowy, a w przypadku gdy kwota nadpłaty przewyższa 1500 € otrzymać jej zwrot.

Więcej informacji na stronach:

- Ministerstwa Finansów Belgii: www.minfin.fgov.be
- Ambasady RP w Belgii: www.poleconomie.be/

2.4.3. Inne podatki i opłaty lokalne

Informacje na temat innych podatków i opłat lokalnych można znaleźć na stronach internetowych:

- www.expatica.com/source/site_article.asp?subchannel_id=24&story_id=8618&name=Guide+to+taxation+in+Belgium
- www.poleconomie.be/
- www.eures.europa.eu

2.5. Zabezpieczenie społeczne

Podając zatrudnieni w Belgii każda osoba zobligowana jest do wnoszenia opłat na system zabezpieczeń społecznych. Odpowiada za to pracodawca, który powinien zgromadzić odpowiednie dokumenty. Osoba podejmująca zatrudnienie winna jedynie sama zadbać o ubezpieczenie zdrowotne (wybrać towarzystwo ubezpieczeń)

Osoba płaci składki na ubezpieczenie, które są potrącane przez pracodawcę z zapłaty i wynoszą 13,7 %.

2.5.1. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

2.5.1.1. Emerytura

Narodowy Fundusz Emerytalny (Rijksdienst voor Pensioenen) zarządza oficjalnym systemem ubezpieczeń emerytalnych w Belgii. Urząd ten posiada dział „konwencji międzynarodowych” przeznaczony dla świadczeniobiorców, którzy pracowali w co najmniej dwóch krajach.

W sumie istnieją 4 systemy emerytalne: systemy dla pracowników, system dla osób pracujących na własny rachunek, system dla pracowników sektora publicznego oraz system dla byłych pracowników zatrudnionych w koloniach i/lub w państwie poza UE.

Istnieje górne ograniczenie emerytur determinowane przebiegiem kariery zawodowej, wynagrodzeniem oraz sytuacją rodzinną.

Emerytury dzielą się na emerytury rodzinne oraz emerytury dla osób samotnych. Funkcjonuje także system emerytalny dla osób, których małżonek zmarł. Istnieje system dla małżonków żyjących w separacji/rozwódzionych. Ponadto, działa system dla pracowników trans-granicznych oraz sezonowych. Istnieją także systemy szczególne dla górników, marynarzy, pilotów i dziennikarzy. Kwota emerytury zależy od systemu. Możesz także być uprawniony do emerytury z kilku programów.

Zatrudnienie krótkoterminowe nie daje uprawnień emerytalnych. Może się zdarzyć, że jeżeli przybyłeś do Belgii by pracować przez krótki okres, prawa emerytalne narosły w tym okresie

nie będą brane pod uwagę, ponieważ ich kwota będzie zbyt niska, by zostały one uznane międzynarodowo.

Wiek emerytalny dla mężczyzn wynosi 65 lat, a dla kobiet 62 od 1 stycznia 2003 r., 64 od 1 stycznia 2006 r. oraz 65 od 1 stycznia 2009 r. Możliwe jest przejście na wcześniejszą emeryturę od pierwszego miesiąca po ukończeniu 60 roku życia, jeżeli spełnia się warunki dotyczące liczby lat pracy.

Inne systemy emerytalne obejmują:

Wcześniejszą emeryturę: ten system składa się z belgijskiego zasiłku dla bezrobotnych uzupełnionego wkładem pracodawcy. O emeryturę wcześniejszą można się ubiegać od wieku 60 lat zgodnie z krajowym Układem Zbiorowym Pracy lub Układem Zbiorowym Pracy obowiązującym w spółce, bądź na skutek reorganizacji.

Istnieje podatkowy system oszczędności emerytalnych: roczne składki są objęte ulgą podatkową. Coraz więcej spółek zawiera umowy ubezpieczeń grupowych z komercyjnymi firmami ubezpieczeniowymi, które także mogą obejmować uzupełniające płatności emerytalne. Fundusze ubezpieczeń społecznych także wypłacają uzupełniające emerytury.

Pracownicy najemni mogą w dalszym ciągu pracować po ukończeniu 65 roku życia, jeżeli pracodawca wyrazi na to zgodę. Urzędnicy służby cywilnej są zobowiązani do odejścia na emeryturę w uzgodnionym wieku. Osoby pracujące na własny rachunek mogą kontynuować pracę tak długo, jak chcą, nawet po osiągnięciu ustawowego wieku emerytalnego.

Pracownicy, którzy odejdą na emeryturę, nie mogą zarabiać więcej niż określoną kwotę, zależną od ich statusu, sytuacji rodzinnej, wieku oraz rodzaju przyznanej emerytury. Jeżeli emeryt zarabia więcej, jego emerytura zostanie zmniejszona lub wstrzymana.

Wystarczy złożyć jeden wniosek w państwie zamieszkania, nawet jeżeli pracowałeś w wielu innych państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Wniosek, na rok przed przewidzianą przepisami datą przejścia na emeryturę, należy złożyć do Narodowego Funduszu Emerytalnego (Rijksdienst voor Pensioenen). Najlepiej złożyć także kopie zaświadczeń o zatrudnieniu.

2.5.1.2. Renta z tytułu niezdolności do pracy

Ubezpieczenie na wypadek inwalidztwa pomaga opłacić koszty opieki zdrowotnej, a także zapewnia świadczenia zastępujące płace dla pracowników tymczasowo zmuszonych do zaprzestania pracy z powodu niezdolności do pracy.

Świadczenia chorobowe trwające dłużej niż jeden rok mogą przekształcić się w świadczenia inwalidzkie. W zależności od, między innymi, sytuacji rodzinnej, wynoszą one 40–65% płacy godzinnej brutto. Świadczenia chorobowe i inwalidzkie są obliczane w ujęciu dziennym.

O inwalidztwie orzeka Rada Lekarska (Geneeskundige Raad).

Główny adres: Office National des Pensions (ONP), Tour du Midi, 1060 Brussels.
Tel.: +32 (0)2 529 21 11.

2.5.1.3. Świadczenia z ubezpieczenia chorobowego

Każda osoba przebywająca w Belgii legalnie i spełniająca ustalone warunki jest objęta ubezpieczeniem chorobowym. Wymogi są następujące: członkostwo w systemie ubezpieczeń zdrowotnych; przepracowanie 120 dni w sześciomiesięcznym okresie (włącznie z okresami braku aktywności, takimi jak choroba, urlop płatny itp. oraz okresami spędzonymi w innych Państwach Członkowskich – E104); przekazanie zaświadczeń o opłaceniu składek wydanych przez swoją instytucję ubezpieczeniową; przejście badań zorganizowanych przez instytucję ubezpieczeniową oraz posiadanie dowodu ubezpieczenia.

Procedura zgłaszania choroby:

Zapytaj swojego pracodawcę o ewentualne systemy szczególne. Zapoznaj się także z regulaminem przedsiębiorstwa. Jeżeli jesteś chory, musisz zazwyczaj przedstawić firmie ubezpieczeniowej zaświadczenie lekarskie do drugiego dnia choroby. Jeżeli zrobisz to później, ustawowy zasiłek chorobowy będzie wypłacany dopiero od tego dnia.

Firmę należy powiadomić o chorobie do godziny 10 rano pierwszego dnia choroby.

Ubezpieczenie od choroby i inwalidztwa zapewnia świadczenia zastępujące płace dla pracowników, których praca ulega przerwaniu z powodu niezdolności do pracy. Wśród ważnych aspektów są między innymi: różnica pomiędzy umowami dla pracowników fizycznych i umysłowych, to, czy choroba rozpoczęła się w ciągu pierwszego miesiąca obowiązywania umowy, czy też później, a także długość okresu obowiązywania umowy.

„Dzień bezpłatny” (dzień, w którym nie jest wypłacane świadczenie) nie jest płatny, chyba że inaczej uzgodniono w Układzie Zbiorowym Pracy.

System dla pracowników fizycznych

Wypadek lub choroba w życiu prywatnym.

Do czasu, gdy dany pracownik (lub pracownica) nie przepracował(a) miesiąca, nie ma uprawnień do jakiegokolwiek gwarantowanej płacy w przypadku niezdolności do pracy, ale może mieć prawo do świadczenia z funduszu ubezpieczeń zdrowotnych (patrz niżej). Jeżeli okres miesiąca zostanie osiągnięty w trakcie choroby, świadczenie jest wypłacane. Jeżeli choroba trwa krócej niż 14 dni, pierwszy dzień choroby nie jest płatny („dzień bezpłatny”).

Jeżeli pracownik pracował przez co najmniej jeden miesiąc, otrzyma on świadczenie chorobowe w wysokości 100% za pierwszy tydzień oraz około 85% za tygodnie od drugiego do czwartego włącznie. Po 30 dniach do okresu jednego roku świadczenie jest wypłacane z funduszu ubezpieczeń zdrowotnych (55–60%). Następnie uznaje się pracownika za inwalidę.

System dla pracowników umysłowych

Wypadek lub choroba w życiu prywatnym.

Pracownikowi umysłowemu zatrudnionemu na okres krótszy niż trzy miesiące, a który nie przepracował jeszcze jednego miesiąca, fundusz ubezpieczeń zdrowotnych wypłaca bezpośrednio świadczenie z tytułu niezdolności do pracy w czasie tego pierwszego miesiąca.

Pracownik umysłowy zatrudniony na okres krótszy niż trzy miesiące, który przepracował więcej niż jeden miesiąc jest objęty tym samym programem jak robotnicy fizyczni z podobnymi wartościami procentowymi. „Dzień bezpłatny” stosuje się do pracowników umysłowych w okresie próbnym. Pracownik umysłowy zatrudniony na okres co najmniej trzech miesięcy jest uprawniony do normalnej pensji przez okres pierwszych trzydziestu dni.

Płaca gwarantowana i urlop roczny

Pracownik (umysłowy lub fizyczny), który zachoruje w czasie urlopu, nie otrzymuje żadnej gwarantowanej płacy za ten okres.

Jeżeli okres niezdolności do pracy zacznie się przed urlopem rocznym, sytuacja jest różna w zależności od tego, czy chodzi o pracownika fizycznego, czy umysłowego oraz czy chodzi o urlop indywidualny, czy zbiorowy.

Pracodawca musi zapłacić pensję gwarantowaną pracownikowi umysłowemu, który zachoruje przed swoim urlopem (indywidualnym lub zbiorowym) lub pracownikowi fizycznemu, który stanie się niezdolny do pracy przed swoim urlopem indywidualnym, a urlop, który jest zbieżny z chorobą, może zostać przeniesiony na później. Instytucja ubezpieczeniowa płaci pracownikowi, który zachoruje bezpośrednio przed zamknięciem przymusowym za dni choroby zbieżne z dniami urlopu zbiorowego.

2.5.2. Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.2.1. Świadczenia rodzinne

„Beneficjent” oznacza osobę uprawnioną do **Dodatku Rodzinnego (DR)** z tytułu wykonywanej pracy (lub podobnego). Ponadto, beneficjenta muszą łączyć więzy krwi z beneficjentem będącym dzieckiem. W większości wypadków beneficjentem jest ojciec dziecka.

„Otrzymujący” to osoba, której DR jest wypłacany w praktyce. W większości wypadków, otrzymującą jest matka dziecka.

„Dziecko – beneficjent”: jest to dziecko, na którego korzyść jest wypłacany DR.

Każdy pracodawca zatrudniający co najmniej jedną osobę podlega przepisom dotyczącym DR. Jest on zobowiązany przystąpić do funduszu dla pracowników najemnych (Funduszu DR) wybranego przez siebie w ciągu 90 dni od daty rozpoczęcia pracy przez pierwszego pracownika.

Pracownik musi być zatrudniony u danego pracodawcy podlegającego belgijskiemu ubezpieczeniu społecznemu (ONSS). Ponadto, musi on być zatrudniony w Belgii na rzecz pracodawcy lub w biurze spółki z siedzibą w Belgii bądź zagranicą dla pracodawcy mającego siedzibę w Belgii. W tym ostatnim przypadku, wymagane jest także, by nie mógł on otrzymywać dodatku rodzinnego w państwie, w którym pracuje.

Musi być on zatrudniony co najmniej na pół etatu.

Dla informacji, inne osoby mogą także być beneficjentami, jeżeli spełnione są pewne warunki. Mogą to być, na przykład, bezrobotni, więźniowie, studenci, niepełnosprawni, itp.

Limit wieku dla dzieci – beneficjentów DR to 25 lat (pod pewnymi warunkami).

Stawki Dodatku Rodzinnego

Przyznawane są dwa rodzaje świadczeń: dodatki rodzinne jako takie oraz dodatki z tytułu urodzenia dziecka.

1) Dodatek Rodzinny

Ustawa z 22.12.1989 wprowadziła zasadę identycznej kwoty DR dla wszystkich (tj. kwoty podstawowej), niezależnie od ilości pracy wykonywanej przez beneficjenta (ale w zależności od statusu dziecka w rodzinie – pierwsze, drugie, trzecie dziecko, itp.). Te dodatki podstawowe są

jednak podwyższane, np. w zależności od wieku dziecka. Dodatki przyznawane są określonym kategoriom osób; mają one na celu uwzględnienie rzeczywistej sytuacji rodzin, w których wychowywane jest dziecko lub są przyznawane w odpowiedzi na określone trudności (np. podwyższone stawki na dzieci bezrobotnych, inwalidów, rencistów, sieroty, itp.). Dodatki są przyznawane, pod pewnymi warunkami, dzieciom niepełnosprawnym (do wieku 21 lat).

2) Dodatki z tytułu urodzenia dziecka

Uprawnienia do dodatku z tytułu urodzenia dziecka występują w odniesieniu do dowolnego dziecka, w odniesieniu do którego występuje także uprawnienie do DR. To, które jest to dziecko w rodzinie, determinuje kwotę dodatku z tytułu jego urodzenia.

2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia

Warunki nabywania prawa do zasiłku dla bezrobotnych w Belgii

Lokalne biura pracy Narodowej Agencji Zatrudnienia (Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, RVA) badają i ustalają uprawnienia do zasiłku dla bezrobotnych.

Aby złożyć wniosek konieczna jest przynajmniej wcześniejsza praca w Belgii. Wszelkie uprawnienia do świadczenia dla bezrobotnych zależą od twojego wieku oraz od tego, jak długo pracowałeś w EOG w okresie referencyjnym: jeżeli jesteś młodszy niż 36 lat, musisz przedstawić dowód 312 dni roboczych w ciągu 18 miesięcy przed złożeniem wniosku.

Jeżeli jesteś w wieku pomiędzy 36 a 50 lat, musisz przedstawić dowód 468 dni przepracowanych w ciągu 27 miesięcy przed złożeniem wniosku.

Jeżeli masz 50 lub więcej lat, musisz przedstawić dowód 624 dni roboczych w ciągu 36 miesięcy przed złożeniem wniosku.

Inne możliwości należy omówić z RVA. Między innymi istnieją także różne możliwości spełnienia wymagań: na przykład poprzez dłuższy okres referencyjny lub wydłużenie okresu referencyjnego w taki sposób, by objął on okres pracy na własny rachunek, lub, jeżeli jesteś starszy niż 36 lat, poprzez rozszerzenie okresu referencyjnego.

W jaki sposób występuje się o zasiłek dla bezrobotnych?

Możesz wystąpić do RVA w Belgii o zasiłek w okresach czasowego bezrobocia. Na zakończenie umowy możesz ubiegać się o zasiłek dla bezrobotnych w swoim państwie zamieszkania (w swoim państwie ojczystym).

W przypadku zwolnienia lub wygaśnięcia umowy o pracę, pracodawca wręczy ci dokument C. Z tym dokumentem możesz ubiegać się o zasiłek dla bezrobotnych w centrum płatniczym według twojego wyboru.

Może to być centrum płatnicze związane ze związkiem zawodowym (ABVV, ACLB lub ACV) lub Urząd Socjalny ds. Zasiłków dla Bezrobotnych (Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen, HVW).

Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski do Belgii

Bezrobotny z prawem do zasiłku, zarejestrowany w powiatowym urzędzie pracy (przez minimum 4 tygodnie) ma prawo poszukiwać pracy w innym kraju członkowskim UE oraz dokonać transferu zasiłku dla bezrobotnych za granicę maksymalnie przez 3 miesiące.

Przed wyjazdem bezrobotny musi złożyć odpowiedni wniosek we właściwym wojewódzkim urzędzie pracy o wydanie zaświadczenia E303 potwierdzającego prawo do transferu zasiłku za granicę.

Jeżeli otrzymujesz już zasiłek dla bezrobotnych i posiadasz Formularz E303 1–5, powinieneś najpierw zarejestrować się w lokalnym urzędzie pracy bądź odpowiednim do zamieszkania centrum ds. zatrudnienia (ACTIRIS jeśli przebywasz w Brukseli, FOREM w Walloni oraz VDAB jeśli przebywasz na terenie Flandrii).

2.5.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

- <http://www.infor.pl>
- <http://www.nfz.gov.pl/ue/>
- <http://www.zus.pl>
- <http://www.brukselakg.polemb.net>

Informacje pomocne w sporządzeniu tego rozdziału pochodzą głównie ze stron:

Konsulatu Generalnego RP w Brukseli - www.brukselakg.polemb.net/ ;

Ambasady Belgii w Warszawie - www.diplomatie.be ;

Europejskich Służb Zatrudnienia EURES – www.eures.europa.eu ;

Ministerstwa Finansów w zakładce „podatki” - www.mf.gov.pl ;

Ministerstwa Finansów Belgii - <http://www.minfin.fgov.be> ;

Ambasady RP w Belgii - <http://www.poleconomie.be/> ;

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - www.zus.pl ;

Narodowego Funduszu Zdrowia - www.nfz.gov.pl/ue/ ;

Komisji Europejskiej EUROSTAT – www.europe.eu

3. Warunki życia

3.1. Koszty codziennego życia:

chleb: 1.51 EUR

kino: 7 EUR

benzyna: 1.40/litre EUR

ropa: 1/litre EUR

Fast food: 5-7 EUR

3.2. Zakwaterowanie

Belgia w chwili obecnej przeżywa kryzys mieszkaniowy. Z tego też powodu ceny mieszkań są bardzo wysokie. W związku z tym opcjonalnie częściej preferowaną formą przez rodziny jest wynajem mieszkań. Informacje nt.: temat wynajmu pomieszczenia umieszczane są w prasie, bądź bezpośrednio w oknach oferowanych mieszkań. Można także szukać lokum za pomocą

wyspecjalizowanych agencji pośrednictwa nieruchomości. Ważną kwestią jest to, aby nie płać i nie podpisywać umów z agentem. Opłaty te i wiążące dokumenty podpisujemy wyłącznie ze wskazaną przez właściciela agencji osobę. Standardowo umowy takie podpisuje się na okres: 3, 6, 9 lat bądź na nieokreślony czas. Z reguły opłaca się kaucję w wysokości 3-miesięcznych opłat za mieszkanie. Jeżeli przerwiesz kontakt wynajmu mieszkania wcześniej niż przewidywała umowa – stracisz kaucję. Opłaty kaucji dokonuje się w banku.

3.2.1. Wynajmujący – najemca

Nie zawsze jest jasne, jakie koszty ponosi najemca i wynajmujący. Czasami wynajmujący traktują te koszty jako sposób podwyższenia swoich dochodów z najmu. Istnieje jednak dość wyraźny opis podziału kosztów. Wynajmujący ponosi koszty własności budynku oraz świadczenia na rzecz najemcy takich usług jak: opłaty, podatek miejski od balkonów i garaży, zarządzanie budynkiem mieszkaniowym, opłata syndyka, ubezpieczenie właściciela, zakup lub najem gaśnic, innego sprzętu wspólnego oraz podatek od nieruchomości. Najemca ponosi koszty używania domu lub mieszkania: rocznego badania windy, podatek od ścieków i odpadów domowych, podatki prowincjonalne i gminne, koszty zaopatrzenia w wodę (na podstawie licznika lub liczby kranów), opłatę za oczyszczanie wód powierzchniowych (na podstawie zużycia wody), oleju grzewczego, gazu i energii elektrycznej, utrzymania powierzchni wspólnych, ubezpieczenia od ognia. To jest zasada. Jeżeli zawarto jedynie umowę ustną lub nie wskazano inaczej w umowie, wynajmujący musi podporządkować się tym zasadom.

Nie można zawsze bronić się przed kosztami wynajmującego wyraźnie określonymi w umowie najmu. Przeczytaj umowę najmu bardzo dokładnie i zapytaj innych o informacje. Jeżeli nie zgadzasz się z podziałem kosztów, zapytaj, czy umowa może zostać zmieniona w tym zakresie. Wynajmujący zazwyczaj nie jest związany prawem.

Zapytaj wynajmującego, a najlepiej także kilku innych najemców w tym samym budynku – o koszty w poprzednim roku. Jeżeli wydaje Ci się, że są one zbyt wysokie do zaakceptowania, przedyskutuj to z wynajmującym. Nie może on osiągać zysków na kosztach eksploatacyjnych lub indeksować kosztów wraz z czynszem. Wynajmujący często jednak obchodzą ten przepis poprzez żądanie kwoty, która obejmuje wszelkie koszty dodatkowe. Dokładna kwota określonych kosztów oraz skala podziału (w przypadku mieszkania) muszą być określone w umowie najmu.

Przyjmuje się, że na utrzymanie w Belgii potrzeba minimum 600 - 800 € na miesiąc. Wynajęcie pokoju w Brukseli to co najmniej 400 € miesięcznie; kawalerka – 600 – 800 € a mieszkanie 2 pokojowe to koszt ok. 1200 €. W innych miastach Belgii ceny są niższe.

3.2.2. Zakup nieruchomości i ziemi w Belgii

W Belgii nie stosuje się żadnych ograniczeń przy nabywaniu ziemi, w tym rolnej oraz nieruchomości.

Nie ma też wymogu uzyskiwania zezwolenia na nabywanie ziemi, zarówno przez osoby fizyczne jak i prawne, niezależnie od tego czy pochodzą z krajów UE czy spoza niej.

Nie ma również żadnych warunków, które muszą być spełnione by kupić ziemię lub gospodarstwo rolne. Nie trzeba mieć wykształcenia rolniczego, kwalifikacji zawodowych, również adres zamieszkania nie odgrywa roli. Jest zjawiskiem często spotykanym, że właścicielami ziemi w Belgii są obcokrajowcy mieszkający na stałe w innym kraju np. Amerykanie mieszkający

w Stanach czy Francuzi mieszkający na południu Francji. W Belgii jest pod tym względem całkowicie wolny rynek. Właściciel ziemi nie jest też zobowiązany żadnymi przepisami do przynależności do samorządu zawodowego czy też spółdzielni produkcyjnej.

Na podobnej zasadzie wolnego rynku, jak przy zakupie ziemi uprawnej, następuje obrót terenami leśnymi. Jednakże w przypadku konieczności usunięcia części drzew istnieje obowiązek zasadzenia nowych w przewidzianym do tego miejscu.

Generalnie, dla obrotu ziemią ustawodawca belgijski nie ustanowił specjalnej ustawy, zostawiając te sprawy przede wszystkim regulacjom wolnego rynku.

Nieruchomości

Sprzedaż nieruchomości odbywa się w dwóch formach, jak przy nabywaniu gruntów pod zabudowę tj. bezpośrednio z ręki do ręki lub w formie sprzedaży publicznej - licytacji. Ta ostatnia wynosi tylko 6,3 % wszystkich transakcji (w 2001 roku). Do zakupu ziemi i nieruchomości potrzebna jest umowa kupna-sprzedaży. Właściciel powinien okazać kupującemu akt własności terenu czy nieruchomości, który ma być obiektem sprzedaży. Kupujący często sprawdza także rejestr kadastralny by być pewnym, że sprzedający ma prawo własności do sprzedawanego obiektu czy ziemi. Umowa kupna - sprzedaży musi być zatwierdzona w formie aktu notarialnego.

W Belgii znana jest "instytucja" wieczystej dzierżawy jednak stosowana bywa bardzo rzadko. Własność terenów, gruntów i obiektów jest w Belgii uporządkowana a kupujący chce być pełnym właścicielem, nie wieczystym dzierżawcą.

Więcej informacji na ten temat znajduje się na stronie:

- www.eures.europa.eu
- www.dziennik.pl
- www.poleconomie.be/info_1.php?start=4

3.3. Podróżowanie po terenie Belgii

Ograniczenia prędkości

Samochody osobowe: (zarówno bez jak i z przyczepą) Na terenie zabudowanym - **50 km/h**
Autostrady oraz drogi dwupasmowe przedzielone pasem zieleni - **120 km/h** Pozostałe drogi - **90 km/h**

Autokary: Na terenie zabudowanym - **50 km/h**. Autostrady oraz drogi dwupasmowe przedzielone pasem zieleni - **90 km/h** Pozostałe drogi - **75 km/h**

Samochody ciężarowe: Na terenie zabudowanym - **50 km/h**. Autostrady oraz drogi dwupasmowe przedzielone pasem zieleni - **120 km/h**. Pozostałe drogi - **90 km/h**

Należy pamiętać, że spowodowanie wypadku przy prędkości ponad 100 km/h pociąga za sobą konsekwencje ubezpieczeniowe.

Pozostałe przepisy

Nie ma żadnych ograniczeń terytorialnych bądź czasowych w poruszaniu się samochodów ciężarowych po Belgii. Mandaty za przekroczenie prędkości: Poniżej 20 km/h - **200 EUR**
Powyżej 20 km/h - między **275 a 375 EUR**

W Belgii istnieje obowiązek zapinania pasów bezpieczeństwa tak przez kierowców jak i każdego pasażera w samochodzie.

UWAGA! Od 1 lutego 2007 istnieje również obowiązek posiadania w samochodzie odblaskowej kamizelki (do nabycia na stacjach benzynowych i w sklepach motoryzacyjnych- cena ok. 5 euro).

Metro

W Brukseli funkcjonują 3 linie metra: **1A** , **1B** oraz **2**

Szczegółowy plan linii metra znajduje się na stronie internetowej pod adresem:
www.stib.irisnet.be/FR/31000F.htm

Brukselskie metro kursuje w godzinach 5:00 - 1:30, choć niektóre stacje są zamykane wcześniej. Dokładny harmonogram poszczególnych linii znajduje się na stronie internetowej pod adresem:
www.stib.irisnet.be/FR/40000F.htm

Ceny:

Bilet na 1 przejazd - **1,50 EUR**, kupowany w autobusie/tramwaju **2,00 EUR**

Bilet na 5 przejazdów - **6,70 EUR**

Bilet na 10 przejazdów - **11,00 EUR**

Całodniowy bilet - **4,00 EUR**

Carte 3/5 - **9,00 EUR**

Carte 5/10 - **12,00 EUR**

Bilet grupowy - **6,70 EUR** (całodniowy dla maksimum 5 osób)

Bilet miesięczny (*Abonnement*) - **27,50 EUR** (wiek poniżej 25 i ponad 60 lat) / **40,50 EUR** (wiek pomiędzy 25 a 60 lat); powyżej 60 roku życia **28,50**

Pojedynczy bilet na przejazd nocny (z możliwością przesiadki) - **3 EUR**

Bilet na dziesięć przejazdów nocnych - **21 EUR**

Brussels Card 24,48 i 72 daje możliwość wstępu do muzeów brukselskich i przejazdów wszystkimi liniami oprócz nocnych i linii NATO-lotnisko przez odpowiednio 24, 48 i 72 godziny:
CENY: **20, 28, 33 EUR**

Możliwość wynajęcia busa dla osób niepełnosprawnych w godzinach od 6:30 do 23: stawka 1.50 za godzinę.

Nie istnieją zniżki dla pojedynczych biletów. W celu korzystania z biletów miesięcznych należy wyrobić "kartę klienta", *La Carte Cliente*, wydawaną bezpłatnie, za wręczeniem zdjęcia i okazaniem dokumentu potwierdzającego tożsamość. W tym celu należy udać się do punktu obsługi STIB, tzw. *l'Agence Commerciale*, np. na stacji metra *ROGIER* lub *PORTE DE NAMUR* (linia 2).

Szczegółowe oznaczenia biletów, np. "Carte 5/10" oznacza, że w ciągu kolejnych 5/10 dni bilet będzie ważny przez dowolnie wybrane okresy 24-godzinne.

Metro jest najczęściej używanym środkiem transportu publicznego w Brukseli. W 2002 roku z jego usług skorzystało 96,6 mln osób, podczas gdy z tramwajów 57,6 mln osób a z transportu autobusowego 50,0 mln osób.

3.4. Prawo jazdy

Nie ma obowiązku posiadania międzynarodowego prawa jazdy, honorowany jest polski dokument.

We wszystkich krajach Unii Europejskiej obowiązkowe jest zapinanie pasów bezpieczeństwa zarówno na przednich jak i tylnych siedzeniach. W Irlandii, Wielkiej Brytanii oraz na Cyprze i na Malcie obowiązuje ruch lewostronny. W niektórych krajach, jak Belgia, Francja czy Holandia obowiązuje generalna zasada pierwszeństwa pojazdów nadjeżdżających z prawej strony. Rozmawianie przez telefon komórkowy podczas prowadzenia samochodu jest zabronione w większości krajów unijnych - w niektórych państwach dopuszcza się korzystanie z zestawu głośno-mówiącego. Maksymalny poziom alkoholu we krwi wynosi z reguły 0,5 promila (w Irlandii, Luksemburgu, Wielkiej Brytanii i Włoszech dopuszczalne jest 0,8 promila, podczas gdy w Szwecji 0,2).

Dokument prawa jazdy (zarówno starego jak i nowego wzoru), wydany przez polskie władze, uprawnia do prowadzenia pojazdu we wszystkich krajach Unii i zachowuje ważność do daty określonej w dokumencie lub przepisami krajowymi. W niektórych krajach dodatkowo konieczne jest posiadanie ze sobą dowodu rejestracyjnego pojazdu. Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, obywatel polski mający normalne miejsce zamieszkania w innym kraju UE, ma prawo wymienić prawo jazdy na nowy, wspólnotowy egzemplarz, po wygaśnięciu ważności dotychczas posiadanego lub w przypadku jego utraty. Wymiana taka nie będzie się wiązała koniecznością ponownego zdawania egzaminów. Państwo, na terenie którego obywatel polski przyjmuje normalne miejsce zamieszkania, przez okres ważności prawa jazdy może stosować w stosunku do niego swoje krajowe przepisy, badania lekarskie i obowiązki uiszczania opłat, a także może umieszczać w tym prawie jazdy informacje niezbędne dla służb administracyjnych. Przy wynajmowaniu pojazdu zazwyczaj obowiązuje limit wiekowy: 20 lat. Jeżeli osoba przebywająca w danym kraju UE nie posiada prawa jazdy to chcąc uzyskać taki dokument musi wykazać się odpowiednią wiedzą i umiejętnościami. Egzaminy przeprowadzane w krajach UE są ujednolicone i obejmują test teoretyczny oraz sprawdzian praktyczny z umiejętności kierowania pojazdem.

Nie można mieć praw jazdy wydanych przez więcej niż jeden Kraj Członkowski. Od 1 maja 2004 r. zielona karta nie jest dokumentem obowiązkowym przy wyjeździe samochodem do krajów UE i EOG szczegóły patrz <http://www.pbuk.com.pl/index2.html>.

Nadal może ona służyć jako międzynarodowy dowód ubezpieczenia, który, w razie wypadku, ułatwia uzyskanie odszkodowania.

3.5. System edukacji

Szkolnictwo w Belgii odzwierciedla strukturę narodowo-językową państwa, w której istnieje podział na francuskojęzycznych Walonów i flamandzkojęzycznych Flamandów. Oba narody mają zapewnioną autonomię w systemie kształcenia. Flandria i Walonia posiadają odrębne Ministerstwa Oświaty.

Struktura szkolnictwa

Przedszkole (*école maternelle*) trzyletnie, nieobowiązkowe, dla dzieci od trzeciego do szóstego roku życia. Przedszkola związane są organizacyjnie ze szkołą początkową.

Szkoła początkowa (*Ecole primaire/lagere school*), trwająca sześć lat, podzielona jest na trzy, dwuletnie bloki edukacyjne. Kończy się uzyskaniem dyplomu, uprawniającego do podjęcia nauki w szkole średniej.

Szkoła średnia (*humanités/middelbare school*) daje do wyboru dwie drogi kształcenia:

- **kształcenie tradycyjne** – dwa, kolejne trzyletnie cykle programowe, z podziałem na dwa typy szkół, dające przygotowanie do podjęcia studiów wyższych:
 - klasyczne
 - humanistyczne
- **kształcenie odnowione** – z podziałem na dwie specjalizacje umożliwiające:
 - otrzymanie wykształcenia ogólnego, technicznego lub artystycznego, co prowadzi do przygotowania kandydatów na studia wyższe lub podjęcia pracy zawodowej,
 - otrzymanie wykształcenia artystycznego, technicznego lub zawodowego, dające możliwość natychmiastowego podjęcia pracy lub kontynuacji nauki w szkole wyższej.

Kształcenie odnowione dzieli się na trzy, dwuletnie cykle:

- cykl obserwacji – z jednolitym programem ogólnokształcącym;
- cykl orientacji – z możliwością wyboru specjalizacji dalszego kształcenia;
- cykl determinacji – z programem ograniczonym do wybranych przez uczniów kierunków specjalizacji. Przygotowuje on do studiów wyższych lub doskonalenia zawodowego.

Szkoła wyższa

Szkoły wyższe w Belgii dzielą się na dwa typy:

- kolegia wyższego szkolnictwa zawodowego ukształtowane na wzór uniwersytecki;
- uniwersytety.

Kolegia zapewniają edukację opartą na wiedzy naukowej, natomiast uniwersytety na badaniach naukowych. Kolegia oferują programy na wyższym poziomie zawodowym, obejmującym jeden cykl kształcenia, trwający 3–4 lata. Po ukończeniu kolegium studenci otrzymują stopień *gegradueerde*, po czym mogą podjąć roczne studia zaawansowane.

Na uniwersytetach dostępne są tylko akademickie programy kształcenia. Po ukończeniu pierwszego cyklu, trwającego 2–3 lata, uzyskuje się stopień kandydata. Otrzymany dyplom nie jest końcowym, daje natomiast podstawy wiedzy do drugiego cyklu. Aby otrzymać stopień licencjata, konieczne są dalsze studia trwające 2–3 lata, w niektórych przypadkach nawet 4. Większość programów drugiego cyklu zawiera końcową dysertację prezentowaną na ostatnim roku studiów, która stanowi raport na temat uczestnictwa studenta w programie badawczym. Po zakończeniu drugiego cyklu można podjąć studia akademickie uzupełniające lub zaawansowane, trwające od roku do dwóch. Trzeci cykl studiów może być prowadzony wyłącznie na uniwersytetach i prowadzi do doktoratu. Jego uzyskanie trwa minimum dwa lata od czasu ukończenia drugiego cyklu studiów i poprzedza go publiczna obrona pracy.

Dodatkowe informacje na temat systemu edukacji w Belgii:

- www.eurodesk.pl/download/Studiowanie_to_wyzwanie.pdf
- www.europa.eu.int/ploteus
- http://pl.wikipedia.org/wiki/Uniwersytety_w_Belgii

Obowiązek szkolny rozpoczyna się od 6 roku życia i trwa do:

- 15 roku życia dla uczniów uczęszczających do placówek o pełnym wymiarze godzinowym;
- 18 roku życia dla młodzieży pracującej, uczęszczającej do szkoły wieczorowo.

3.6. Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych

Ta kwestia jest regulowana przepisami UE. W Belgii jest to część kompetencji trzech wspólnot: flamandzkiej, francuskiej oraz niemieckojęzycznej.

NARIC to Narodowe Centrum Informacyjne w zakresie Uznawalności Naukowej (i Profesjonalnej). Sieć NARIC jest inicjatywą Komisji Europejskiej i została stworzona w celu uznawania dyplomów i okresów studiów w Państwach Członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Uznanie zawodowe

Komisja Europejska wprowadziła preferencyjną procedurę uznania dla obywateli europejskich w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego: uznanie zawodowe. Jeżeli jesteś obywatelem Państwa Członkowskiego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i otrzymałeś uznawany dyplom w Europejskim Obszarze Gospodarczym, a zawód, jaki chcesz wykonywać jest regulowany, możesz wystąpić o uznanie zawodowe Twojego zagranicznego zaświadczenia umiejętności dzięki dyrektywom europejskim. Dany zawód musi zatem być regulowany: oznacza to zawody, których wykonywanie podlega przepisom ustawowym. Jeżeli nie możesz powołać się na dyrektywę europejską, możesz zawsze uciec się do porównywania dyplomów, co stanowi akademickie uznanie twojego dyplomu. Na stronie Sieci NARIC znajdziesz także adresy podmiotów odpowiedzialnych za uznanie zawodowe.

Uznanie akademickie równoważności

Jeżeli nie możesz powołać się na dyrektywy europejskie, możesz ubiegać się o uznanie Twojego dyplomu za równoważny pod względem akademickim dyplomowi belgijskiemu. Uznanie akademickie stanowi zatem oficjalne potwierdzenie równoważności dwóch dyplomów. Pełne uznanie i równoważność z belgijskim dyplomem wykształcenia wyższego jest przyznawane w imieniu właściwego ministra edukacji przez dziekanów wydziałów uniwersytetów lub politechnik. Kryteria uznania równoważności akademickiej stanowią: charakterystyka i struktura zagranicznego systemu edukacji, poziom instytucji, poziom wykształcenia, podstawowe elementy kształcenia, włącznie z praktykami zawodowymi oraz pracami naukowymi i zakresem studiów, dostępem do studiów oraz stosownym doświadczeniem zawodowym.

Dokładnych informacji o warunkach uznawalności dyplomów udzielają w każdym państwie specjalne ośrodki uznawalności dyplomów i okresów studiów. W Polsce jest to:

Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej

ul. Smolna 13
00-375 Warszawa

tel.: +48 (0-22) 826 74 34; fax: +48 (0-22) 826 28 23,
e-mail: bwm@menis.gov.pl lub biuro@buwiwm.edu.pl
<http://www.buwiwm.edu.pl>

3.7. Kursy języka narodowego

Język francuski i niemiecki znajduje się w ofercie edukacyjnej wielu prywatnych szkół językowych.

Dalsze informacje znajdziesz na stronach:

- PLOTEUS <http://ec.europa.eu/ploteus/portal/>
- EUROPASS <http://ec.europa.eu/education/programmes/europass/>

3.8 System opieki zdrowotnej

3.8.1. Ogólne zasady dostępu do usług medycznych

Ubezpieczenie zdrowotne

Belgijski system opieki zdrowotnej cechuje:

- liberalny pogląd na opiekę medyczną: większość pracowników medycznych jest samodzielna i ma wolną rękę w diagnozowaniu i wyborze terapii
- struktura obowiązkowych ubezpieczeń zdrowotnych,
- wolny wybór pacjenta jeśli chodzi o udzielającego pomocy oraz instytucję opieki medycznej (prywatna lub państwowa).

System opieki zdrowotnej w Belgii bazuje na współistnieniu **obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego** obejmującego prawie całą ludność oraz **niezależnej praktyki medycznej**. Udział zatrudnionych i zatrudniających to 68%, natomiast państwo dokłada pozostałe 32% za osoby, które nie są w stanie uścić płatności (np. osoby niepełnosprawne, ludzie o bardzo niskich dochodach). Fundusz ubezpieczeniowy zwraca pacjentowi koszt opieki ambulatoryjnej i płaci dostawcy (publicznemu lub prywatnemu) bezpośrednio za opiekę szpitalną na zasadzie opłaty za usługę.

Belgijski system opieki zdrowotnej opiera się na **szpitalach, klinikach** i na **prywatnych specjalistach**. Istnieją szpitale normalne, psychiatryczne, uniwersyteckie, zakłady medyczno-socjalne, miejsca chronionego zamieszkania oraz tzw. małe szpitale. Każdy szpital jest osobno zarządzany. Odpowiedzialność ogólna i końcowa za aktywność szpitalną zarówno jeśli chodzi o organizację i funkcjonowanie jak i o płaszczyznę finansową spoczywa na zarządzającym. Zarządca definiuje ogólną politykę szpitala i podejmuje decyzje. W każdym szpitalu pracuje dyrektor, który jest bezpośrednio i wyłącznie odpowiedzialny przed zarządcą. Szef lekarzy i szefowie poszczególnych oddziałów są nominowani przez zarządcę. Każdy szpital ma osobną księgowość, a roczne wydatki szpitala i księgowość są kontrolowane przez rewidenta, powołanego przez kompetentny organ.

Opiekę ambulatoryjną tworzy przede wszystkim ważny, niezależny sektor prywatny, natomiast dostawcą większości **opieki szpitalnej** są prywatne, nie-dochodowe szpitale uzupełniane szpitalami publicznymi.

Pacjenci płacą dostawcycelem opieki ambulatoryjnej i starają się o zwrot kosztów z ich ubezpieczenia zdrowotnego. Niemniej jednak muszą uiścić odpowiednią **składkę**. Dostawcycelem opieki szpitalnej obciążają bezpośrednio fundusz ubezpieczeniowy; pacjenci muszą również zapłacić za to składkę, ale może ona być pokryta przez dodatkowe **dobrowolne ubezpieczenie**. Dobrowolne ubezpieczenie zdrowotne jest również dostępne dla samo zatrudniających się aby pokryć drobne ryzyka, takie jak opieka specjalistyczna, lekarstwa i opieka dentystyczna. Ubezpieczenie uzupełniające na dodatkowe usługi jest również dostępne dla każdego - ten mały, lecz bardzo dynamiczny rynek prywatnych ubezpieczeń cały czas się rozwija.

Opieka domowa jest bardzo ważna w Belgii, funkcjonuje tu dobrze rozbudowany system społecznych usług pielęgniarskich.

Najważniejsze organizacje związane z opieką zdrowotną to **Biały i Żółty Krzyż**, **Solidarność dla Rodziny** oraz **Dziecko i Rodzina**. W większości przypadków pacjenci nie płacą za usługi, występuje natomiast roczna składka członkowska. Składki te stanowią jednak tylko 4% dochodu tych organizacji - 94% stanowią składki z funduszy ubezpieczeń zdrowotnych.

Prawie wszystkie **apteki** w Belgii są prywatne i posiadają monopol na dystrybucję leków. Koszty nabycia leków są zwracane w 100, 75, 50, 40% lub nie są zwracane w ogóle, w zależności od rodzaju leku. Rząd zachęca do kupowania leków krajowych, które są z reguły o 10 - 15% tańsze od zagranicznych.

Zadania **pierwszej i drugiej pomocy** (*secondary care*) nie są dobrze zdefiniowane, co skutkuje zaniechaniem się działalności i konkurencją wśród lekarzy. Aby móc skorzystać z usług specjalisty czy szpitala nie potrzebne jest skierowanie, więc wielu specjalistów zapewnia w zakresie własnej działalności tzw. pierwszy kontakt (*primary care*), łącznie z opieką psychiatryczną, nad osobami niepełnosprawnymi, opieką rodzinną i usługami dla przemysłu.

Opieka medyczna poza szpitalami jest dostarczana przez licznych lekarzy ogólnych i przez specjalistów samodzielnie pracujących.

Pomoc w nagłych wypadkach

Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej organizuje pomoc w nagłych wypadkach. Wykonanie telefonu na numer **100** sprawia, że cała linia pracowników jest gotowa do natychmiastowej pomocy. Wysyłany zostaje lekarz oraz ambulans, a poszkodowany odwieziony zostaje do jednego ze szpitali. Jeśli zaistnieje potrzeba, wysyłane zostają **Grupy Medyczne do Interwencji Pilnych** (*Medische Urgentie Groepen - MUG*). Aby podnieść jakość pomocy w nagłych wypadkach lekarze oraz pielęgniarki (pielęgniarze) otrzymali osobny statut oraz powołana została sieć szkół dla pracowników medycznych pomagających w nagłych wypadkach. Należy jednak pamiętać, że w razie wypadku i wezwania ambulansu pacjent może zostać obciążony kosztami transportu

Jak uzyskać opiekę zdrowotną

Możesz korzystać z opieki zdrowotnej we wszystkich placówkach służby zdrowia. Jednakże placówki, które nie przystąpiły do ogólnokrajowej umowy z kasami chorych, stosują stawki wyższe niż uzgodnione w umowie. Informacji o świadczeniodawcach, którzy są stroną umowy, udzielają placówki służby zdrowia i kasy chorych. Leczenie szpitalne wymaga skierowania. W nagłych

przypadkach możesz zgłosić się bezpośrednio do szpitala. Przedstaw swoją Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego lekarzowi lub personelowi szpitala.

Oplaty za świadczenia zdrowotne

Za leczenie ambulatoryjne, stomatologiczne i leki musisz najpierw zapłacić pełną cenę, a potem możesz ubiegać się o zwrot części poniesionych kosztów w lokalnej kasie chorych. Świadczeniodawca wystawia zaświadczenie stwierdzające, jakich świadczeń Ci udzielił (Attestation de soins donnes/Getuigschrift voor verstrekte hulp). Po złożeniu tego zaświadczenia kasa chorych zwraca koszty pomniejszone o udział własny pacjenta, który wynosi:

- w przypadku porad lekarskich i leczenia stomatologicznego: 25% - 40%,
- za leki: 0%, 25%, 50%, 60%, 80% w zależności od rodzaju leku.

Pamiętaj, że kasa chorych zwraca koszty wg stawek uzgodnionych w umowach ze świadczeniodawcami, także wtedy, gdy otrzymałeś świadczenia po wyższej cenie. W przypadku leczenia szpitalnego kasa przejmuje większość kosztów, lecz musisz ponieść pewne bezzwrotne opłaty: ryczałt za przyjęcie do szpitala, opłatę za każdy dzień pobytu w szpitalu oraz dzienną opłatę za leki stosowane podczas hospitalizacji.

Transport sanitarny

Musisz opłacić pełne koszty transportu sanitarnego na terytorium Belgii. Nie przysługuje zwrot tych wydatków, chyba że karetkę pogotowia wezwano do wypadku przy pracy. Również transport powrotny do Polski jest całkowicie płatny przez pacjenta.

Recepty

Do wystawiania recepty objętej refundacją jest uprawniony każdy lekarz. Wykupując leki, okaz farmaceutce swoją Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego.

Leczenie prywatne

Jeżeli skorzystałeś z leczenia w belgijskim szpitalu, nie przedstawiając Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego, to szpital może obciążyć Cię pełnymi lub częściowymi kosztami hospitalizacji, nie tylko opłatami zryczałtowanymi. Również za leki refundowane musisz zapłacić pełną cenę, jeśli nie posiadasz Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego. Farmaceuta wystawi wówczas dowód zapłaty wyszczególniający zakupione leki, na podstawie którego można dochodzić zwrotu kwoty refundowanej.

Dokumenty niezbędne do uzyskania zwrotu kosztów

O refundację możesz ubiegać się jeszcze w trakcie pobytu w Belgii, składając wniosek do belgijskiej kasy chorych. Należy załączyć zaświadczenia wydane przez lekarza (Attestation de soins donnes/Getuigschrift voor verstrekte hulp), rachunki ze szpitala, dowody zapłaty z aptek i kopie wszystkich recept. Także po powrocie do Polski, we właściwym oddziale NFZ można złożyć wniosek o zwrot kosztów leczenia, załączając wyżej wymienione dokumenty.

Miejsce, gdzie w razie wątpliwości można uzyskać informacje

Biura regionalne Pomocniczej Kasy Chorych (Casse auxiliare d'assurance maladie- invalidité/ Hulpas voor Ziekte en Invaliditeitsverzekering) lub biura lokalnych kas chorych (mutualité/ ziekenfonds).

Instytucja łącznikowa

Institut National D'Assurance Maladie Invalidite (INAMI) /
Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV)
211 Ave de Tervuren
1150 Brussels, Belgique
Tel. 0032 2 739 71 11
Fax : 0032 2 739 72 91
bib@inami.be

Informacja na ten temat można uzyskać na stronach: www.poleconomie.be/ ; www.nfz.pl

3.8.2. Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych w Belgii

Z dniem 1 stycznia 2006 r. nastąpiły istotne zmiany dotyczące dokumentów niezbędnych do uzyskania świadczeń medycznych w krajach UE/EOG. Dotychczasowy papierowy formularz E 111 przestał obowiązywać, zastąpiony przez plastikową Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ).

Informacje o tym, co należy zrobić aby wymienić formularz E 111 na EKUZ znajdują się na stronie internetowej www.nfz.gov.pl/ue/index.php?katnr=5&dzialnr=6&artnr=1816

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego nie jest jednak dowodem ubezpieczenia w Narodowym Funduszu Zdrowia uprawniającym do świadczeń zdrowotnych na terytorium Polski. Oznacza to, że osoba ubezpieczona w NFZ może posługiwać się EKUZ wyłącznie w innych państwach członkowskich.

EKUZ zawiera następujące informacje:

- Imię,
- Nazwisko
- Datę urodzenia
- PESEL
- Numer identyfikacyjny instytucji, która wydała Kartę,
- Numer identyfikacyjny Karty
- Data ważności Karty

Informacje te, to jedyne dane zawarte na Karcie. Każde państwo członkowskie wydaje Kartę we własnym języku urzędowym, zawierającą ten sam zestaw danych.

Prawo do otrzymania Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego mają osoby ubezpieczone w Narodowym Funduszu Zdrowia. Każda osoba ubezpieczona, także członek rodziny, otrzymuje własną Kartę. A zatem, gdy np. na wakacje wyjeżdża czteroosobowa rodzina, każdy jej członek, w tym dzieci, powinien zaopatrzyć się w EKUZ.

Karta jest wydawana osobom wyjeżdżającym czasowo do innego państwa członkowskiego, np.:

- w celach turystycznych;
- w celu odwiedzenia rodziny lub znajomych;

- w związku z krótką podróżą służbową;
- w celu podjęcia studiów;
- pracownikom oddelegowanym do pracy za granicę przez polskiego pracodawcę.

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego nie przysługuje osobom, które przestały podlegać polskiemu ustawodawstwu, np. w związku z podjęciem pracy w innym państwie członkowskim, oraz osobom, których ubezpieczenie w NFZ wygasło.

Aby otrzymać Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego należy złożyć wniosek w Oddziale Wojewódzkim lub Delegaturze Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym ze względu na miejsce zamieszkania. Wniosek można otrzymać w Oddziale lub Delegaturze albo pobrać na stronie www.nfz.gov.pl/ue/index.php?katnr=5&dzialnr=4&artnr=1828.

Wypełniony wniosek wraz z załącznikami należy złożyć w Oddziale w jeden z następujących sposobów:

- osobiście;
- pocztą;
- faksem.

Adresy i numery telefonów Oddziałów Wojewódzkich NFZ i Delegatur –

<http://www.nfz.gov.pl/ue/index.php?katnr=5&dzialnr=5&artnr=703>

EKUZ, podobnie jak dotychczasowy formularz E 111, uprawnia do korzystania z niezbędnych świadczeń zdrowotnych w innym państwie członkowskim w takim zakresie, który umożliwi kontynuowanie zaplanowanego pobytu w tym państwie w bezpiecznych warunkach z medycznego punktu widzenia.

EKUZ nie daje żadnych uprawnień, jeżeli celem podróży jest odbycie planowego leczenia.

Karta uprawnia do korzystania w innych państwach z opieki tylko tych placówek, które działają w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia. Za leczenie prywatne pacjent musi zapłacić we własnym zakresie. W większości państw także placówki, działające w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia, pobierają pewne opłaty od ubezpieczonych. EKUZ nie zwalnia z poniesienia tych kosztów.

Leczenie w Belgii (strona Narodowego Funduszu Zdrowia): www.nfz.gov.pl/ue

Zaleca się wykupienie ubezpieczenia NW (od następstw nieszczęśliwych wypadków).

Informacje pomocne w sporządzeniu tego rozdziału pochodzą ze strony Konsulatu Generalnego RP w Brukseli - www.brukselakg.polemb.net/; Ambasady Belgii w Warszawie - www.diplomatie.be; Europejskich Służb Zatrudnienia EURES – www.eures.europa.eu; Narodowego Funduszu Zdrowia) - <http://www.nfz.gov.pl/ue>; Ambasady RP w Belgii - <http://www.poleconomie.be/> oraz portali internetowych: PLOTEUS - <http://ec.europa.eu/ploteus/portal/>; EUROPASS <http://ec.europa.eu/education/programmes/europass/> i stron internetowych: www.dziennik.pl

Data przygotowania informacji:

Sierpień 2008 r./ Luty 2009- aktualizacja linków internetowych.

Osoba przygotowująca informacje:

Doradca EURES Marcin Madej, Przemysław Kowalczyk